

Riksdagens protokoll

2010/11:15

Tisdagen den 16 november

Kl. 13.00 – 15.53

Protokoll
2010/11:15

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollen för den 9 och 10 november.

2 § Anmälan om kompletteringsval till utbildningsutskottet

Andre vice talmannen meddelade att Moderata samlingspartiets riksdagsgrupp på grund av uppkommen vakans anmält Oskar Öholm som ledamot i utbildningsutskottet.

Andre vice talmannen förklarade vald till

ledamot i utbildningsutskottet

Oskar Öholm (M)

3 § Ledighet

Andre vice talmannen meddelade att *Gustav Blix* (M) ansökt om ledighet under tiden den 7 februari 2011–3 juni 2011.

Kammaren biföll denna ansökan.

Andre vice talmannen anmälde att *Christoffer Järkeborn* (M) skulle tjänstgöra som ersättare för Gustav Blix.

4 § Meddelande om frågestund

Andre vice talmannen meddelade att vid frågestunden *torsdagen den 18 november kl. 14.00* skulle följande statsråd närvara:

Socialminister Göran Hägglund (KD), statsrådet Gunilla Carlsson (M), statsrådet Peter Norman (M), statsrådet Ulf Kristersson (M) och statsrådet Erik Ullenhag (FP).

5 § Återkallelse av motionär på motioner

Andre vice talmannen anmälde att Peter Jeppsson (S) återkallat sin underskrift på motionerna 2010/11:Fö230 och Fö231.

6 § Anmälan om inkomna uppteckningar från EU-nämnds-sammanträden

Andre vice talmannen anmälde att uppteckningar från EU-nämndens sammanträden onsdagen den 27 oktober inkommit.

7 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen

Andre vice talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2010/11:FPM19 Rekommendation för att främja rörlighet i utbildnings-syfte för unga KOM(2010)478 till utbildningsutskottet

2010/11:FPM20 Flaggskeppsinitiativ i Europa 2020-strategin: Innovationsunionen KOM(2010)546 till näringsutskottet

2010/11:FPM21 Meddelande om smart lagstiftning i EU KOM(2010)543 till näringsutskottet

*Svar på
interpellationer*

8 § Svar på interpellation 2010/11:27 om illegala vapen

Anf. 1 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Leif Jakobsson har frågat mig vilka åtgärder jag planerar att vidta i syfte att ta krafttag mot den illegala vapenhandeln. Dessutom har Leif Jakobsson frågat när den utlovade vapenamnestin ska genomföras.

Jag vill inledningsvis understryka att den svenska vapenlagstiftningen håller en hög skyddsnivå internationellt sett. Trots att Sverige är ett förhållandevis vapentätt land är den del av det totala antalet våldsbrott som förövas med skjutvapen relativt liten. I takt med att det sker förändringar i samhället måste emellertid regelverket ses över och ändras.

För att minska antalet illegala skjutvapen behöver åtgärder vidtas på flera fronter. Illegala vapen är ett internationellt problem, och det internationella samarbetet spelar därför en viktig roll. För ett antal år sedan antog FN det så kallade vapenprotokollet. Vapenprotokollet är ett tilläggsprotokoll till FN:s konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet. Det huvudsakliga syftet med protokollet är att främja, underlätta och förstärka samarbetet mellan staterna för att förebygga, bekämpa och eliminera olaglig tillverkning och handel med skjutvapen. Regeringen avser att inom kort till Lagrådet överlämna ett förslag med de lagändringar som bedöms vara nödvändiga för att Sverige ska kunna tillträda protokollet. Lagrådsremissen kommer även att innehålla förslag till såd-

ana lagändringar som krävs för att anpassa svensk rätt till ändringsdirektivet till EU:s vapendirektiv.

I lagrådsremissen kommer regeringen att föreslå att skjutvapen och vapendelar samt förpackningar med ammunition ska märkas vid tillverkningen och att skjutvapen och vapendelar som förs in till Sverige ska förses med märkning. Vidare föreslås straffansvar för den som bryter mot dessa bestämmelser eller som förfalskar eller olovligen utplånar, avlägsnar eller ändrar angiven märkning. Syftet med bestämmelserna om märkningen är att den ska underlätta möjligheten att spåra och identifiera vapen för att motverka illegal tillverkning och handel med vapen. I lagrådsremissen kommer även andra förslag att lämnas som syftar till att förbättra kontrollen av skjutvapen, till exempel att Tullverket ska få rätt att göra kontrollbesök hos den som för in eller för ut vapen ur landet. Jag är övertygad om att de nya reglerna, som föreslås träda i kraft den 1 juli 2011, kommer att bli ett viktigt instrument i det långsiktiga arbetet mot illegal vapenhantering.

Parallellt med detta arbete pågår en översyn av vissa andra delar av vapenlagstiftningen. Den utredare som har haft i uppdrag att se över vapenlagstiftningen redovisade sitt uppdrag i våras. Det finns skäl att nämna några av förslagen. Utredaren föreslår att det tydliggörs när ett vapenbrott ska bedömas som grovt. Dessutom föreslås att kraven på vapenhandlare skärps och att beslutsunderlaget i vapenärenden förbättras. Förslagen har remissbehandlats och de bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Avsikten är att en proposition ska lämnas till riksdagen under våren 2011.

När det gäller frågan om vapenamnesti är det övergripande syftet med en amnesti att minska mängden illegala vapen för att därigenom reducera antalet brott där skjutvapen används. Det har genomförts två tidsbegränsade vapenamnestier i Sverige. Den första genomfördes av den borgerliga regeringen år 1993. Den senaste vapenamnestin genomfördes under förra mandatperioden. Resultaten får anses goda. Under de tre månader, mars–maj 2007, som amnestin pågick lämnades ca 14 000 skjutvapen och 14 ton ammunition in. Det är mycket.

Som Leif Jakobsson påpekar har jag lovat att föreslå riksdagen ytterligare en tillfällig vapenamnesti. Frågan om när under mandatperioden en sådan lämpligen kan genomföras utifrån de olika aspekter som måste analyseras övervägs för närvarande inom Justitiedepartementet.

Anf. 2 LEIF JAKOBSSON (S):

Herr talman! Tack för svaret!

Ibland gör det nytta att skriva en interpellation. Jag ställde två frågor, och bägge frågorna har hanterats från det att interpellationen skrevs fram till i dag – i alla fall delvis. Justitieministern har besökt Malmö och gjort utfästelser när det gäller att skärpa vapenlagstiftningen, och Polisstyrelsen i Skåne har fått ett svar på skrivelsen om vapenamnesti. Det är bra. Det är riksdagens kontrollmakt och möjlighet att driva på utvecklingen.

Anledningen till att jag skrev interpellationen uppstod när jag hörde Eva-Gun Westford, informatör vid Malmöpolisen, säga i *PI-morgon* att de vet att det är hur lätt som helst att få tag på illegala vapen. De beslagtar vapen i Malmö nästan dagligen.

Det är naturligtvis bra att vapen beslagt, men det innebär samtidigt att det finns många fler vapen. Ministern refererar till att det finns en stark vapenlagstiftning i grunden. Så är det, naturligtvis. Men samtidigt går det inte att komma ifrån att öppnare gränser och nedskurna resurser för tullen innebär att illegala vapen flödar in framför allt över Öresundsbron och med de färjor som går till kontinenten. Det här oroar i allra högsta grad människor i vardagen. Det är så enkelt att få tag på handeldvapen och visa upp dem som en del av sin styrka eller roll. Det är förödande. Vi måste försöka slå tillbaka innan utvecklingen har gått för långt.

Ministern redovisar insatser som i huvudsak handlar om att täppa till läckaget från den legala vapenhandeln in i den illegala. Det ska ske med hjälp av märkning och kontroll av dem som handlar med vapen på legal grund och naturligtvis med hjälp av de internationella överenskommelser som finns.

Men tyvärr sker långt ifrån all vapentillverkning och vapenhandel enligt internationella överenskommelser, utan det här är en ännu mycket större marknad som är svart och grå. Där hjälper inga märkningar, och där hjälper inga kontroller av seriösa vapenhandlare, utan där måste det till ordentliga och bra resurser för tullen och ett uppdrag för tullen att koncentrera sig på detta. Annars är risken att vi koncentrerar oss på det som kanske är lite lättare att ta tag i. Den illegala införseln av vapen till Sverige i dag är i huvudsak inte ett problem på grund av att det sker misstag i den legala vapenhandeln, utan den är en del av den organiserade brottsligheten.

Den organiserade brottsligheten är dubbel, för vapenhandeln är dels en inkomstkälla för att förse andra brottslingar med vapen, dels en förutsättning för den organiserade brottsligheten i sig. Att angripa den illegala vapenhandeln kan faktiskt vara en nyckel till att ge sig på den organiserade brottsligheten på ett mer strukturerat och effektivt sätt.

Jag kommer tillbaka till lite idéer.

Anf. 3 SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Jag förstår att den här översynen av lagstiftningen handlar om att komma åt den kriminella delen, och jag tänker på en fråga i samband med det. Särskilt i gränsbygder för man över vapen ganska ofta i vardagen. Jag bor själv vid den svensk-finska gränsen, och det är ett delat land. Byarna heter detsamma oavsett på vilken sida av älven de ligger. Man går ofta över på den andra sidan och jagar tillsammans, åt båda hållen.

Har man tittat på det så att man nu inte inför en lagstiftning som försvårar det här? Det är ju inte fråga om illegal verksamhet. Den här lagstiftningen får inte bli den typen av gränshinder.

Anf. 4 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Får jag börja med det sista: Ja, vi har tittat på det här, och såvitt jag kan bedöma tar man hänsyn till att det ska kunna ske ett normalt umgänge över gränserna när det gäller vanliga jaktvapen och även när det gäller vapen vid tävlingar. Jag ska leta fram mer detaljer om det till nästa vända.

Låt mig gå tillbaka till Leif Jakobsson. Jag vill inte förminska värdet av interpellationer. Tvärtom tror jag att det är väldigt viktigt att lyfta upp den här frågan i riksdagen, för det ger mer uppmärksamhet åt ett seriöst och viktigt ämne. Men både arbetet med FN:s vapenprotokoll, och hur vi ska genomföra det i Sverige, och översynen av vapenlagstiftningen är sådant som regeringen har arbetat med långt innan interpellationen ställdes och långt innan de frågorna kom upp. Annars hade vi inte varit där vi är. Det är naturligtvis det väsentliga.

Leif Jakobsson hänvisar i interpellationen till att det skulle ha kommit en framställan om vapenamnesti från Malmö stad, men någon sådan finns inte. Däremot har det kommit en från polisstyrelsen, och den inkom efter att jag och Luciano Astudillo hade haft en interpellationsdebatt här kammaren där jag var väldigt tydlig med att jag var positiv till en vapenamnesti också framgent. Man ska nog inte tro att man skjuter regeringen framför sig, utan vi har tvärtom jobbat aktivt med de här frågorna och kommer att fortsätta att göra det.

Jag tar väldigt allvarligt på just den införsel som är illegal. Men jag vill gärna säga till Leif Jakobsson att när man studerar hur den illegala vapenhanteringen går till är det uppenbart att en del av den införseln sker parallellt med den legala vapenhandeln. Det är därför kontroll av vapenhandlare är viktig. Ju mer ordning och reda vi har på den legala hanteringen, desto mindre utrymme finns det för att parallellt med den införseln ta in vapen på illegal väg. Det här är faktiskt väldigt viktigt. Att då också diskutera att ge tullen möjligheter till besök och annat är otroligt väsentligt för att stävja det.

Det är en speciell situation i Skåne. Vi har bron, och med den trafik som kommer där är det inte helt enkelt att ha koll på alla fordon. Jag har besökt tullen mer än en gång och diskuterat detta. Faktum är att man efter mitt första besök gjorde ett större beslag, vilket var bra – men det var nog inte min förtjänst. Det är lite grann som att leta efter en nål i en höstack.

Vapeninförseln sker också på mer än en väg i Skåneområdet. Det jag diskuterade med dem i förra veckan var snarast att vi behöver skaffa oss bättre koll genom ett slags helikopterperspektiv för att se på vilka olika vägar som vapen kommer in i Skåne, för att bättre samordna det som görs av tullen, polisen och andra och kunna stävja detta.

Problemet med vapen är att de inte fungerar som narkotika. Narkotikan förs in i mängder, och den försvinner därför att folk använder den. När vapnen väl har kommit in gör de skada under lång tid. Vapen bunkras upp och kan ligga väldigt länge. Det är alltså inte bara införsel-frågan man måste jobba med utan också arbetet med att komma åt vapen som redan finns här och kanske har funnits länge.

Vi jobbar mycket med det, och vi diskuterar med tullen och polisen hur man bättre ska kunna samordna insatserna för att minska antalet illegala vapen i omlopp, för det är det väsentliga.

Anf. 5 LEIF JAKOBSSON (S):

Herr talman! Vi har fått höra lite grann hur olika villkoren är i olika delar av vårt land. Jag har full respekt för min partikollegas krav på att man lätt ska kunna ta sig över gränsen med ett vapen mellan Haparanda och Torneå. Vi vill nog inte att det ska vara lika lätt att knalla över

Öresundsbron med ett laddat vapen. Vi har väldigt olika erfarenheter av verkligheten. Som jag säger är det här någonting som verkligen berör människor och som gör att man är väldigt orolig i vardagen.

Det var inte alls min avsikt att säga att insatserna för att skärpa den legala vapenhandeln skulle vara oviktiga – tvärtom är de viktiga. Men vi måste också ta oss an den svåra frågan, som är långt ifrån vanlig import eller något annat: det som är ren smuglingsverksamhet och en del av den internationella organiserade brottsligheten.

Jag har själv motionerat här i riksdagen om att använda vapenlagstiftningen när brott är kopplade till organiserad brottslighet. Precis som när det gäller hatbrott skulle man kunna döma till straff i den högre delen av straffskalan om brottet är kopplat till organiserad brottslighet. Vapenbrotten skulle vara alldeles utmärkta där, för de är verkligen en indikator på att någon är inblandad i organiserad brottslighet.

Här måste vi ta till väldigt starka metoder för att stoppa den organiserade brottsligheten. Jag menar att den både livnär sig på och kräver illegala vapen för att kunna leva. Koppla ihop de två delarna och låt oss göra någonting riktigt ordentligt av det!

Nål i en höstack – javisst, mycket av tullens jobb är så. Men än så länge har inte tullen ett specifikt uppdrag att leta efter illegala vapen, och det vill vi att den ska ha. Vi vill att i alla fall tullen i Skåne får väldigt tydliga signaler om att det här är ett prioriterat område. Jag tror nog att man kan utveckla teknik för att bli lite mer pricksäker än att bara se nålen i en höstack, för det är i så fall precis samma problem som man har när det gäller narkotikan.

Vi har från Socialdemokraternas sida sagt att vi är beredda att använda straffskalan på ett betydligt tuffare sätt när det gäller grova vapenbrott. Man kan se det så att det egentligen är förberedelse till mord att beväpnas sig med ett skarpladdat vapen; det skulle kunna vara möjligt för den som gör det. Det måste få genomslag.

Jag vet att vi kommer att få en diskussion om alla de legala vapenägarna, om folk som jagar och är aktiva i sportskytte på olika sätt. Jag har hittills haft all respekt för dem, och det har jag fortfarande. Men problemet är nu så stort att den obekvämheter som ett hårdare regelverk för legala vapen innebär får den som på legal grund vill ha ett vapen faktiskt underkasta sig. Detta kan annars göra vårt samhälle väldigt mycket osäkrare.

Anf. 6 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Låt mig apropå det senaste säga: Vi är nog överens om att vi kan tänka oss både den ena och den andra regeln som gör det lite jobbigare för legal användning – om det påverkar den illegala vapen-användningen. Men att bara krängla till det hela gör ingen lyckligare.

Tillfällig införsel av vapen tog Sven-Erik Bucht upp. Det är exempelvis så att det vid jakt, tävling eller motsvarande finns undantag från märkningskraven i FN:s vapenprotokoll. Det finns alltså.

Men låt oss gå ifrån detta med den legala vapen-användningen och gå tillbaka till den internationella brottsligheten. Jag delar uppfattningen att väldigt mycket är i händerna på den grova, organiserade brottsligheten. Vårt internationella samarbete och den mobilisering som görs mot grov organiserad brottslighet är därför väsentlig. Det är också viktigt att sam-

verka internationellt när det gäller vapenlagstiftningen, och det kommer vi att göra genom de förslag som kommer till riksdagen senare i år.

Leif Jakobsson hade en idé om en särskild lagstiftning för dem som begår vapenbrott och är medlemmar i kriminella organisationer. Jag sätter ett visst frågetecken inför det. Grundprincipen i Sverige är ändå att lagen ska vara lika för alla – det är viktigt. Dessutom har vi rätt mycket bekymmer rent byråkratiskt och juridiskt att reda ut om någon är med eller inte med i en kriminell organisation, eftersom de är mer eller mindre lösligt sammansatta av och till.

Frågan om hur man ska bedöma vilka påföljder vi ska ha och vad som ska vara försvårande omständigheter finns däremot med i den påföljdsöversyn som en parlamentarisk utredning arbetar med. Där finns det möjlighet att se på den frågan.

Vi vet också att många av de illegala vapen som finns i omlopp, inte minst i Skåne, kommer från Balkanländerna. Det är otroligt viktigt att arbeta med just de handelsvägarna. Där måste tullen och polisen samarbeta. Det är riktigt att vapeninförsel inte markeras särskilt i regleringsbrevet för tullen. Likväl arbetar man med de frågorna och gör det på ett bra sätt. Jag för diskussioner om hur man kanske borde prioritera de frågorna ytterligare, för jag tror att det är helt nödvändigt att arbeta med det.

Det är nog ändå så – vill jag säga utifrån de diskussioner som jag har haft med sakkunniga på området – att vi framför allt behöver ha en bättre bild av hur införseln sker. Då är det också viktigt att arbeta med de olika vapenhandlare som vi har och arbeta med de legala vägarna, för att täppa till möjligheterna att så att säga åka snålskjuts på de vägarna. Men det är också viktigt att arbeta med frågor om vapenamnesti, som fanns med i interpellationen.

Sammanfattningsvis menar jag att vi har en hel del på gång när det gäller de här frågorna.

Det är också möjligt för Socialdemokraterna – jag utgår nog ifrån att det blir så – att så småningom stödja förstärkningar i skrivningarna om möjligheten att bedöma vapenbrott som grova, förslag som finns i den utredning som har remitterats. Vi är inte färdiga med förslagen än, men något som kan vara en försvårande omständighet är att man kan befara att vapen kommer till brottslig användning – då betecknar man brottet som grovt. Det är ett sätt att komma högre i straffskalan och också få mer aktivitet för att stoppa den typen av kriminalitet.

Anf. 7 LEIF JAKOBSSON (S):

Herr talman! Det är klart att man alltid kan hitta invändningar och säga att det blir byråkratiskt och konstigt. Men när det gäller hatbrott har vi en lagstiftning som gör att vi pekar på domstolarna och säger att om detta finns som ett motiv ska de döma på ett annat sätt och påföljden bli en annan.

Jag tycker att man rejält borde pröva möjligheten att göra likadant med organiserad brottslighet. Då blir det kanske inte lika kul att gå omkring med ett klubbmärke på västen eller något liknande, när man vet att vilken förseelse som helst kommer att straffas på annat sätt då.

Detta är giftet i vårt samhälle – den organiserade brottsligheten. Vi måste pröva de olika metoderna.

Jag har lämnat in en motion till riksdagen. Jag är varken jurist eller något annat, men jag har sagt: Tänk över och titta över den här möjligheten! Det skulle kunna vara ett sätt att göra det mindre attraktivt att vara medlem i en sådan organisation och framför allt påverka nyrekryteringen till de kriminella organisationerna. Unga människor ska inte se det som en karriärväg utan något som är väldigt mycket farligare än allt annat.

Jag vill sedan ägna den sista stunden åt amnestin. Det är bra att det kommer en amnesti. När den görs skulle jag vilja se att den görs brett, så att det inte bara annonseras om att det går att lämna in vapen som man inte längre vill ha och som man inte har någon rätt att ha. Det kan bli ett tillfälle att stötta släktingar, föräldrar, vänner, arbetskamrater, föreningsledare och andra som vet att de i sin närhet har någon som de kanske misstänker eller vet har illegala vapen. Det ska vara ett brett arbete som engagerar många i att faktiskt få uppmärksamhet kring detta. Det skulle kunna vara ett stöd för dem att säga: Under den här tiden kan du bli av men den där leksaken som du inte ska ha.

Gör inte bara amnestin till en teknisk fråga om att man rent juridiskt kan bli av med ett vapen, utan se till att amnestin blir något som kan ge stöd åt alla runt omkring som vill hjälpa framför allt ungdomar!

Anf. 8 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Jag har två synpunkter slutligen.

Först och främst beträffande kopplingen mellan påföljd och grov, organiserad brottslighet: Jag tycker framför allt att vi ska göra det mindre attraktivt att vara med i en kriminell organisation över huvud taget. Det handlar om att kapa vinster och att ge unga människor andra framtidsmöjligheter. Det tror jag är otroligt viktigt.

När det gäller vapenamnestin delar jag helt Leif Jakobssons uppfattning att det är viktigt att göra reklam för varan också. Det är faktiskt så att de vapenamnestier som har genomförts har överraskat myndigheterna. Det visar sig att det är många vänner, bekanta, släktingar och även en och annan ångerfull människa som känner ”Det här vapnet vill jag inte ha i min närhet” och har använt sig av denna möjlighet.

Jag tror det är helt riktigt att man kan nå längre om man gör ordentlig information kring amnestin. Det är ett av skälen till att man behöver fundera lite grann på vilken tidsaspekt man behöver ha för att kunna arbeta brett med information och annat och också göra det lätt för människor att lämna in vapen.

Sedan finns naturligtvis också aspekten att om man har vapenamnestier alltför tätt riskerar man att undergräva respekten för de lagar som vi har. Det är alltså en balansgång.

Men jag lovar att ta till mig och fundera mycket över hur vi kan göra för att faktiskt öka beredvilligheten att lämna in vapen som far omkring i samhället alldeles i onödan. Jag lovar dessutom att vi kommer att fortsätta att arbeta med kraft mot den organiserade brottsligheten.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 9 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Lena Olsson har frågat mig om jag avser att vidta några åtgärder för att säkerställa att polisens ingripanden i terroristärenden ska hålla samma standard som i övriga ärenden när det gäller krav på rätts-säkerhet och bemötande av människor. Vidare har hon frågat om jag avser att vidta åtgärder för att stärka barnkompetensen inom polisen och slutligen om jag avser att vidta åtgärder för att skapa en oberoende myndighet för utredningar av misstänkta övergrepp från poliser och åklagare.

Frågorna är ställda mot bakgrund av att polisen nyligen gjort ett ingripande i Göteborg mot ett antal personer som misstänktes för förberedelse till terroristbrott. Polisens agerande utreds nu av åklagare, och jag vill därför inte uttala mig om det specifika fallet.

Rent allmänt ska självklart alla polisingripanden genomföras på ett rättssäkert sätt och med hänsyn till alla inblandande, oavsett vilket brott det rör sig om. Den kanske viktigaste regel som finns handlar om proportionalitet, det vill säga att polisen inte får använda mer våld än nödvändigt för att genomföra sitt uppdrag. Våld ska inte heller användas alls om det finns andra sätt som man kan lösa uppgiften på.

Om polisen misstänker att det kan finnas barn närvarande vid ett ingripande vet jag att man ibland avvaktar, antingen tills barnet har lämnat bostaden eller tills den som ska gripas själv lämnar bostaden. Men jag inser samtidigt att det inte alltid är möjligt. Då är det viktigt att rätt metoder används så att inte barn riskerar att skadas fysiskt eller psykiskt. Jag utgår från att polisen har ett bra förhållningssätt när sådana svåra situationer uppstår.

När det gäller åtgärder för att stärka rättssäkerheten och inte minst legitimiteten i polisens internutredningar har regeringen i somras beslutat om nya regler för hanteringen av de här ärendena. Efter årsskiftet, när de träder i kraft, kommer utredningar där poliser misstänks för brott att flyttas från polismyndigheterna till en fristående del inom Rikspolisstyrelsen. Internutredningarna separeras alltså helt från den myndighet där poliserna i fråga är anställda. Utredningarna kommer även fortsättningsvis att ledas av särskilda åklagare vid Åklagarmyndighetens riksenhet för polismål. Vi stärker dessutom insynen i den här verksamheten genom att Rikspolisstyrelsens styrelse ges en särskild insynsroll.

Genom den här ordningen får vi en bra utredningsorganisation med en tydligt fristående ställning och med rätt kompetens att bedriva polisutredningar effektivt och rättssäkert.

Anf. 10 LENA OLSSON (V):

Herr talman! Jag ställde den här interpellationen eftersom det här ingripandet, enligt den information som jag och Vänsterpartiet har tagit del av, dels genom medierna, dels genom annat, var väldigt allvarligt.

Polisen gick också själv ut i ett ganska tidigt skede och bad om ursäkt, eftersom man tyckte att man hade använt övervåld. Sedan har det framkommit nya saker, och det är att man har förhört de här barnen. Det är väldigt sannolikt att det har förekommit, fast det förnekas. Det är nog

*Svar på
interpellationer*

ganska svårt för småungar på tre år att spela upp något slags pjäs om hur man har betett sig.

Jag tycker att det är beklagligt. Många gånger tycker jag att svensk polis ska ha all heder för att de jobbar på ett bra sätt. Men det verkar som att man totalt tappar huvudet just när det är anklagelser om terrorbrott och terrorhot.

Här har vi fått information om att man har ryckt upp barn ur sängar. Man har också via tv kunnat se hur man har slagit sönder en hel lägenhet.

Det är väldigt anmärkningsvärt. Jag förstår att ministern har svårt att kommentera det här nu, eftersom det utreds. Men det här med rättssäkerhet måste också gälla när det är anklagelser om terrorbrott. Enligt den information som vi har var det på väldigt vaga grunder, eftersom den här förundersökningen nu är nedlagd.

När det gäller informationen om att de skulle vara vittne ställer man nog också lite frågor om vad det finns för möjligheter att få skadestånd och så vidare. Det gäller inte bara det här, utan det gäller också ingreppet i moskén. Här måste det skärpas till ganska rejält.

Ministern tar också upp det här som gäller barn. Det finns alltså regler för hur man ska förhålla sig när man ska ha förhör med barn. De skulle ha haft någon med sig, någon psykolog eller någon från någon social myndighet. Det är klart att det här river upp sår. Det är heller inte bra för polisen att man gör sådana här stora ingrepp som inte står i proportion till det som ministern hänvisar till. Man får inte ta till mer våld än vad som krävs, och man måste ju ha haft vetskap om att det låg tre små barn och sov.

När det gäller att de ska utreda sig själva är vi från De rödgröna ganska kritiska. Vi vill ha en fristående myndighet. Nu har man gjort små steg i rätt riktning. Man hade besök från Europarådets kommitté mot tortyr förra sommaren, 2009. De har tagit del av förslaget, och de tycker att regeringen tar steg i rätt riktning, men man kräver också från deras sida en helt oberoende myndighet.

Anf. 11 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Först vill jag säga att det inte är det att jag inte vill kommentera ett ärende. Jag får inte. Det finns lag på det. Jag ska inte lägga mig i enskilda ärenden, och det är väl viktigt.

Det påstås att det var vaga misstankar. Jag vet inte vilka uppgifter Lena Olsson har. Förundersökningen mot de personer som var misstänkta är nedlagd, men ursprungligen var det uppgifter om ett akut bombhot som polisen hade fått. Hur allvarligt man ska bedöma den typen av misstankar får väl då prövas. Men det är klart att terroristbrott är synnerligen allvarliga och många gånger akuta.

Det gäller naturligtvis att man nu prövar om det var relevant. Men varje misstanke kan vara fel, och varje gång polisen ingriper eller man misstänker någon för ett brott får det tyvärr konsekvenser för nära och kära, vare sig man har rätt eller fel i slutändan.

Det händer att folk är misstänkta under väldigt lång tid, till och med. Det kan beröra familjer väldigt illa, men likväl blir det ofta så.

Däremot håller jag med Lena Olsson om att det är viktigt att polisen använder proportionella metoder i förhållande till vad som avses och att man också tar hänsyn till den specifika situationen. Det är väl alldeles

självlklart att man betar sig mer hänsynsfullt när det finns barn och andra i närheten. Framför allt är det viktigt att man följer upp ingripanden, så att man ibland kan förklara varför det blev som det blev för de människor som det berör.

Det finns en del att reda ut, och det pågår en utredning, och det är väldigt viktigt.

När det gäller hur vi utreder poliser som misstänks för brott vill jag gärna påminna kammaren om att vi har diskuterat det ganska många gånger. Vi har olika uppfattningar. Huruvida det just i den här frågan fortfarande finns en rödgrön uppfattning återstår väl att se.

Men frågan har utretts gediget två gånger. Man har kommit fram till att det för den här typen av utredningar krävs utredningskompetens som framför allt finns hos poliser. På ett eller annat sätt måste det användas så. Man har också bedömt och kommit fram till att kvaliteten i de utredningar som hittills har gjorts har varit väldigt bra, och de har gjorts med oväld.

Det vi nu har gjort – och det tyckte vi var viktigt – är att vi ytterligare har tydliggjort den integritet som den särskilda organisationen för polisutredningar behöver ha, så att man inte ens rent fysiskt är kopplad till polismyndigheterna utan blir en självständig enhet under Rikspolisstyrelsen, med Rikspolisstyrelsen som får den här särskilda insynen.

Jag tror att det här kommer att ytterligare förstärka den integritet och den kvalitet som verksamheten ska ha. Vi har ju inte olika uppfattningar om vad som ska åstadkommas.

Jag tror visst att detta är till fyllest för vad man kan önska i den frågan. Men som sagt: När det gäller just detta i Göteborgsärendet, om jag får kalla det för det, så vill jag nog avvakta tills vi har utredningen klarlagd och man ser vilka misstag, fel och brister som kan finnas i ärendet.

Jag är övertygad om att också polismyndigheten är angelägen om att få detta utrett, för det är klart att det kan begås misstag. Ibland kan man rätta till dem, ibland är det svårare, men man kan alltid lära för framtiden. Det är nog så viktigt.

Anf. 12 LENA OLSSON (V):

Herr talman! Jag får tacka för svaret. Jag vet inte om jag gjorde det inledningsvis, men då gör jag det nu.

Visst utreds det. Man avvaktar utredningen, men jag tycker att så pass mycket har kommit fram informellt att man kan se att här har polisen tagit till ganska mycket överväld. För polisens egen skull är det klart att det måste hända någonting, för rättssäkerheten måste ju värnas, oavsett vilket brott det är.

Jag skriver också i min interpellation att jag visst förstår att man måste ingripa från polisens sida och att terrorbrott är ett allvarligt brott.

När det gäller det här med att polisen ska utreda sig själv kommenterar ministern inte alls den anmärkning som Europarådets kommission mot tortyr hade när de var här förra sommaren. De tycker att detta är ett steg i rätt riktning men ser helst att man har en helt fristående myndighet. Det skulle kunna vara som utredningen *Summa summarum* som kom 2007 föreslår, att man lägger den som en förvaltningsmyndighet direkt under regeringen.

Det är ju också väldigt viktigt för polis och åklagares trovärdighet att allmänheten absolut aldrig ska behöva tvivla på någonting och tro att man försöker hålla undan någonting. Allting måste komma fram.

När man ser vad som nu har hänt är det extra viktigt att vi har den här fristående myndigheten så att våra medborgare i Sverige alltid kan lita på att det här kommer att utredas sjyst och på rätt sätt och att inte polis eller åklagare har sina fingrar emellan.

Om ministern sedan betvivlar vad vi rödgröna har sagt så vet jag vad vi har skrivit i motioner. Vi vill ha en fristående myndighet. Om Ask väljer att tro på det eller inte är inte min sak.

Anf. 13 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Lena Olsson säger att så pass mycket har kommit fram att man kan ha synpunkter på polisens agerande. Det är klart att man kan, om man utgår från att allt som står i tidningarna är rätt.

Jag vill i vart fall ha den utredning som görs klar för mig innan jag har synpunkter eftersom jag inte var på platsen. Jag har nämligen, och det kanske jag är ensam om i den här kammaren, varit med om att inte all medierapportering har varit helt korrekt.

Sedan tror jag att det finns skäl för att man faktiskt gör en ordentlig utredning. Den kommer att visa i vilken mån man har brustit i olika avseenden från polisens sida. Då får man dra konsekvenser av det, och det är viktigt att så görs.

Europarådets tortyrkommitté har synpunkter. Det är inte ovanligt. Det är många kommittéer som brukar ha synpunkter på mycket, och dem har vi tagit till oss. Jag kan konstatera att nästan alla jämförbara länder har ungefär samma organisation som vi kommer att få i Sverige. Man brukar också alltid tycka att den lösning som vi föreslår är den bästa.

Jag har inte varit med om att vare sig tortyrkommittén eller någon annan någonsin har gjort en besiktning utan att de har några synpunkter på någonting. Vi tar till oss det, men jag kan inte se att man kritiserar den svenska ordningen på det här området på något allvarligt sätt.

Man kan fundera över om Lena Olsson har sådana erfarenheter att hon kan säga att vi inte utreder hur polisen har agerat eller att vi har misslyckats tidigare och att det skulle vara en chimär att vi tar brott som begås av poliser på allvar. Jag tror inte att det är på det sättet – tvärtom – men det är alltid besvärligt att utreda den typen av ärenden. Det vet vi av erfarenhet, och därför är jag övertygad om att vi behöver ha duktiga utredare som klarar av att göra riktiga utredningar. Även om man skulle göra en särskild organisation skulle man alltså få anställda poliser för en del av arbetet.

Anf. 14 LENA OLSSON (V):

Herr talman! Jo, jag är väldigt medveten om att om man gör en sådan här fristående myndighet så är det ändå poliser. Men man plockar dem så att säga bort från polisen, och det är det som är viktigt.

Jag misstänker absolut inte på något sätt att inte det här skulle skötas korrekt, men i och med att man utreder sig själv är det naturligtvis upplagt för en massa teorier. Det ska vi bespara både polisen och våra medborgare.

Jag ville bara tillägga detta.

Anf. 15 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Man ska ha klart för sig att om man skulle göra en särskild myndighet så är det bara en fråga om plakatpolitik, för det skulle i alla fall vara poliser som utreder ärendena. Nu gör vi en självständig organisation med allt vad det innebär och använder den kompetens som behövs för att utreda detta i botten.

Lena Olsson säger att det nu finns utrymme för teorier hit och dit. Det är samma Lena Olsson som har stått här och haft teorier utifrån massmediernas rapportering om olika händelser. Det är alltså väldigt lätt att ha uppfattningar utan att veta hur det egentligen har varit, och det är därför jag är så noggrann – och lite småtråkig – med att säga att jag vill att utredningen ska göras innan jag drar slutsatser om polisens agerande i det här ärendet. Jag tror att det är viktigt.

Men vi får se. Det kommer en ny organisation nu, och jag hoppas att hela riksdagen ska bli nöjd med dess arbete.

Överläggningen var härmed avslutad.

10 § Svar på interpellation 2010/11:18 om uppföljning av de utförsäkrades situation

Anf. 16 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Monica Green har frågat mig vad jag avser att göra för att följa upp de utförsäkrade.

Det kan konstateras att sjukförsäkringsreformen har gett resultat. Sjukskrivningsprocessen har blivit mer aktiv. Färre individer blir sjukskrivna, och sjukperioderna har blivit kortare. Sammantaget har den minskade ohälsan lett till en kraftig minskning av utanförskapet.

Det är viktigt att de förändringar som regeringen genomför följs upp och utvärderas. Särskilt viktigt är detta vid större reformer. Regeringen har därför initierat ett antal uppföljningar av sjukförsäkringsreformens olika delar.

Försäkringskassan har i mars 2010 genomfört en intervjuundersökning riktad bland annat till de personer som inte hade anmält sig till arbetslivsintroduktionen i samband med att deras sjukpenning upphörde. Av undersökningen framgår att 64 procent av de tillfrågade försörjde sig huvudsakligen genom inkomst från arbete eller eget företag. Ca 20 procent hade sin huvudsakliga inkomst från socialförsäkring, arbetslöshetsförsäkring eller studiemedelssystemet. Endast 2 procent uppbar försörjningsstöd.

Ett antal uppföljningar har alltså redan gjorts. Jag avser att fortsätta följa upp sjukförsäkringsreformen.

Anf. 17 MONICA GREEN (S):

Herr talman! Tack för svaret! Även om det var ett väldigt intetsärande svar så var det i alla fall ett svar som visar att ministern är stolt och nöjd över den så kallade reformen där man kastar ut människor. Att han också tricksar med siffror är ganska tydligt i hans svar.

Vi började arbetet med att halvera sjukskrivningstalen under vår senaste regeringstid. Det arbetet måste fortsätta, för det är ett viktigt arbete att göra. Man kan dock göra det på olika sätt. Man kan göra det på ett humant sätt. Eller så kan man göra som den borgerliga regeringen gör och kasta ut människor i otrygghet och tvinga kvinnor att leva på sina män med allt vad det innebär av osjälvständigt leverne. Jag är därför inte nöjd med svaret även om jag tackar för det.

Jag tänkte ta exemplen från Västra Götaland eftersom det är så många som 268 personer bara i Västra Götaland som har försvunnit. De har blivit utkastade från Försäkringskassan och ska gå till Arbetsförmedlingen, men där säger man att de inte är tillräckligt friska för att kunna ta ett arbete. Dessa personer ska då tillbaka till Försäkringskassan. Men det finns ett antal som hamnar mellan stolarna och försvinner.

Under förra mandatperiodens borgerliga styre ökade utanförskapet med 70 000 personer. Nu blir de ännu fler. Till detta kommer nästa steg med ett antal personer som inte syns över huvud taget. De lever inte av försörjningsstöd, försäkring eller något annat som man kan se i statistiken. De är alltså utanför utanförskapet.

Jag kan nämna Carina Persson i Nossebro som exempel. Hon tvingas nu leva på sin partner. Jag kan också nämna Linus Sjöberg i Farsta som nyligen har utförsäkrats och får leva på socialbidrag – och det finns givetvis många fler.

Det är allvarligt att regeringen inte ser bristerna i sjukförsäkringssystemet. Ni var måna om att trycka igenom det. Ni var måna om att applådera det och tycka att det var fantastiskt bra. Nu skulle det hända mycket och snabbt. Men i själva verket blev det ett kallt samhälle där många fler känner sig otrygga. Det blev ett samhälle som inte längre är till för alla.

Det är viktigt för oss alla att känna trygghet eftersom vi alla behöver ha trygghet runt omkring oss. Det handlar inte bara om att vi alla kan bli sjuka; det handlar också om att vi kan känna någon som är sjuk. Det kan drabba många. Vi vill veta att vi tas om hand om vi blir sjuka. Den tryggheten vill vi ha, och den har vi haft i Sverige. Vi har haft ett bra välfärdssystem, och det vill vi fortsätta ha. Vi vill inte ha det tvåtredjedelssamhälle som nu växer fram.

Jag är alltså inte nöjd med svaret, ministern.

Anf. 18 ANDERS W JONSSON (C):

Herr talman! Statsrådet har på ett bra sätt besvarat den fråga som ställdes: Vad avser man att göra för att följa upp de utförsäkrade? Denna interpellation berör dock en annan sak, nämligen frågan om man ska ha en fast borte tidsgräns i sjukförsäkringen.

Jag tycker att Monica Green hanterar detta på ett ganska historielöst sätt. Bakgrunden till den stora sjukförsäkringsreformen var att man under mandatperioden 2002–2006 upptäckte att de svenska sjukskrivningarna var passiva och betydligt längre än i jämförbara länder. En avgörande skillnad mellan den svenska sjukförsäkringen och alla andra OECD-länders var att vi i Sverige inte hade en borte tidsgräns.

I det direktiv som den socialdemokratiska regeringen gav till Anna Hedborg var ett av uppdragen att se över vilka konsekvenser det fick att inte ha en borte tidsgräns i den svenska sjukförsäkringen – något man hade i alla andra länder. Hennes slutsats var tydlig. Hon sade att conse-

kvensen av detta är att vi får mycket långa passiva sjukskrivningar i Sverige. Denna slutsats ledde sedan fram till den stora sjukförsäkringsreformen.

Jag har haft anledning att följa denna reform noga. Jag har träffat många människor som har passerat den bortre tidsgränsen. Jag har besökt Arbetsförmedlingen vid upprepade tillfällen, senast för någon vecka sedan, för att höra hur det fungerar. Jag har också tagit del av de uppföljningar som statsrådet hänvisar till. Den bild man får när man besöker Arbetsförmedlingen är att det har varit en positiv förändring för flertalet av dem som har överförts.

Arbetsförmedlingen i Gävle beskrev en situation där uppemot 60 procent av dem som hade gått från Försäkringskassan till Arbetsförmedlingen bedömdes ha arbetsförmåga. De skulle eventuellt kunna försörja sig på eget arbete med hjälp av insatser.

Jag möter också människor som har kommit i kläm och som har överförts till Arbetsförmedlingen men saknar arbetsförmåga. Arbetsförmedlingen har sagt att dessa människor är för sjuka och saknar arbetsförmåga och därför ska tillbaka till Försäkringskassan. Där påstår man dock att individen har arbetsförmåga. Det blir ett moment 22.

Därför välkomnar jag de tydliga signaler som statsrådet har gett om att detta är något som man mycket noga ska följa för att dra slutsatser och se vilka förändringar man kan göra för att undvika att människor kommer i kläm.

Jag är mycket besviken på den historielöshet som Socialdemokraterna visar. Man drar sig inte för att skrämma denna grupp av människor med att om de sätter sin fot på Arbetsförmedlingen är det ett straff likvärdigt med avrättning. Det är en stupstock man har gömt på Arbetsförmedlingen. Det sätter skräck i dessa människor.

Jag hoppas att vi får en betydligt mer seriös diskussion om vilka förändringar man kan göra i sjukförsäkringen. Vi får dock aldrig någonsin gå tillbaka till det som var tidigare.

Anf. 19 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Anders W Jonsson sammanfattar på ett utmärkt bra sätt den historiska bild som också är min: Vi hade inte ett bra system. Ibland är det lätt att glömma bort det när vi resonerar om vad som skulle kunna göras bättre. Vi var många tvärs över partigränser, tvärs över arbetsgivar- och fackliga gränser och tvärs över riket geografiskt som var överens om att systemet var dåligt. Insikten var brett spridd. Det unika med den förra regeringen var inte denna insikt utan viljan och kraften att börja göra något åt saken.

Jag tar fasta på det Monica Green sade om att det var viktigt att bryta en trend som var dålig och att trendbrottet påbörjades innan reformen sjösattes. Jag är helt på det klara med det. Men lämna nu inte era gamla insikter om att det var ett ohållbart system. Antyd inte att det vore bättre om vi gick tillbaka till något som inte var bra – bara för att det alltid finns en marknad för att lyssna på att slippa göra stora och svåra reformer.

Man ska inte underskatta den situation som många människor hamnar i när de går från en lång tid utanför arbetsmarknaden tillbaka in på arbetsmarknaden. Lika entusiasmerande och glädjande som det är att träffa

Prot. 2010/11:15
16 november

Svar på
interpellationer

människor som kommer tillbaka av egen kraft och med kvalificerad hjälp, lika tufft är det att möta människor som inte klarar denna resa.

Men vill vi inte ha ett system där vi bara lämnar och låter det vara utan på allvar söker varje arbetsförmåga som finns och letar efter den hjälp som behövs för att åstadkomma detta kommer vi alltid att ha människor som inte klarar av det. Vi ska minimera denna grupp, men den kommer alltid att finnas.

Det finns ett antal underskattade problem som verkligen är värda att diskutera. Det är för få som på allvar diskuterar problematiken kring unga förtidspensionerade. Här har vi på allvar ett problem där det fortfarande går åt fel håll. Av någon märklig anledning är det få som tycker att detta är värt att lyfta fram i diskussionen. Det är en tyst grupp. Vi har människor som står bredvid och riskerar att göra det i 40 år eller mer av sitt liv. De ekonomiska kostnaderna är minimala i jämförelse med det mänskliga lidande som finns här.

Unga funktionshindrade som har tydlig men begränsad arbetsförmåga har vi i dag inga riktigt bra former för att systematiskt hjälpa så att de kan använda sin begränsade men viktiga arbetsförmåga. Det är en underskattad grupp.

Det finns utan tvekan problem också med en del av de människor som kommer tillbaka till sjukförsäkringen efter en period hos Arbetsförmedlingen. Jag har sagt flera gånger under den ocean av tid – en månad – som jag har haft till mitt förfogande att vi tar frågan på stort allvar. Vi arbetar intensivt med den. Vi är övertygade om att det går att hitta lösningar utan att säga att vi går tillbaka till hur det var förr. Det är vår ambition just nu.

Anf. 20 MONICA GREEN (S):

Herr talman! Jag undrar vem som är historielös. Jag började med att beskriva att när Göran Persson var statsminister satte vi upp som mål att halvera sjukskrivningstalen. Vi tillsatte en utredning och påbörjade arbetet eftersom vi såg problemet. Människor ska kunna komma i arbete och man ska kunna arbeta efter förmåga.

Problemet är att den borgerliga regeringen, när de tar över, tar ut vissa bitar men inte tillför det som behövs, nämligen pengar till rehabiliteringskedjan. Om man inte tillför pengar till rehabilitering utan bara kallar det för rehabiliteringskedja utan att ge någon rehabilitering blir det en utsorteringskedja. Då innebär det stupstock.

Människor försvinner och syns plötsligt inte i statistiken eftersom de inte är berättigade till någonting längre. Vad är det, om inte en stupstock? Man kan möjligen tycka att det inte är vårt problem. De kan väl leva på allmosor, tigga, putsa skor åt någon eller leva på någon anhörig. Så vill inte vi ha det. Ett sådant kallt samhälle vill vi inte ha. Det tror jag att vi är överens om. Jag pekar på bristerna för att jag vill ha ett varmare samhälle för oss alla, ett samhälle där alla känner sig delaktiga och där alla kan jobba efter förmåga.

När utanförskapet har ökat så mycket som det har gjort under de fyra gångna åren – det handlar om 70 000 personer – och vi med stormsteg närmar oss tvåtredjedelssamhället, betyder det att vi lämnar ett antal personer bakom oss som inte får vara med i utvecklingen. Vi går bakåt. Vi backar in i framtiden om vi inte gör något åt de ökade klyftorna.

När det finns människor som kanske blir vräkta från sin bostad, inte har råd med mat och inte har råd med medicin är det inte en välfärdsstat längre. De personerna måste få hjälp. De måste få möjlighet att känna att vi ställer upp. Vi mår alla bra av att andra mår bra, som det så tydligt står i boken *Jämlikhetsanden*. Ett samhälle mår bra av om vi tar med oss alla in i framtiden, och inte kastar ut några för att de har varit sjuka för länge. De måste få en chans. De som nu har bollats mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen och som egentligen ska tillbaka till Försäkringskassan och nu har kommit bort måste identifieras. Vi måste se till att de får möjlighet att antingen bli sjukskrivna eller på annat sätt tas om hand av Försäkringskassan eller få arbete i den mån de kan arbeta. Det får inte vara som nu: Du är för sjuk för att arbeta. Du är för frisk för att få sjukförsäkring.

Det måste följas upp mycket tydligare.

Den undersökning som statsrådet hänvisar till är nästan omöjlig att begripa. Det står om 64 procent och 20 procent och så vidare, men man vet inte hur många som ingår i undersökningen och hur många ni har tittat på. Ni säger själva att man inte vet hur många det är. Ändå skriver ministern att 20 procent av dem nog har klarat att arbeta. Det är omöjligt att hänvisa till den undersökningen eftersom den inte säger någonting. Man kan trixa med statistik.

Anf. 21 ANDERS W JONSSON (C):

Herr talman! Jag önskar att den pågående förnyelsedebatten inom socialdemokratien på något vis kan leda tillbaka partiet till där man befann sig i den här frågan hösten 2006. Det fanns en insikt om att Sverige inte kunde ha en sjukförsäkring där en bortre tidsgräns saknades. Vi var det enda OECD-landet som hade det systemet, och det hade fått helt orimliga konsekvenser.

Alliansregeringen tog vid där Socialdemokraterna lämnade. Man satte, tvärt emot vad Monica Green säger, mycket stora summor på rehabiliteringsgarantin som i dag har gett tiotusentals människor rätt till rehabilitering. Dessutom gjorde man stora satsningar på arbetslivsintroduktionen som vi nu börjar se resultatet av.

Jag vänder mig emot att man använder begreppet stupstock när man beskriver det som Arbetsförmedlingen i dag arbetar oerhört seriöst med, och med framgång. Arbetsförmedlingen i Gävle hade 60 procent som man bedömde hade någon form av arbetsförmåga. Om bara en fjärdedel av det visar sig vara sant, tänk vilken framgång det är mot det system vi hade för fyra, fem, sex år sedan.

Jag vill inte sticka under stol med att det finns problem. Det gäller framför allt de människor som faller mellan stolarna. Jag är därför väldigt glad att statsrådet tar upp att det är ett område som regeringen följer mycket noga och att man vid behov tänker återkomma med förslag till åtgärder. Det gläder mig också att statsrådet här i kammaren tar upp ett kanske ändå större problem, nämligen vad som händer med de unga svårt funktionsnedsatta som aldrig kommer att kunna försörja sig på eget arbete. Även där funderar man på åtgärder. Det är en grupp som verkligen har kommit i kläm såväl i dag som under den socialdemokratiska tiden.

Anf. 22 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Jag har tre kommentarer.

Så här ser Försäkringskassans rapport ut. Jag visar den för att det inte ska råda någon tvekan om vilket papper som ligger bakom siffrorna.

I alla välfärdssamhällen finns det människor som aldrig har haft en inkomst, aldrig har haft en försäkrad inkomst. Därmed har de ingen grund för den vanliga sjukpenningen. De ska vara så få som möjligt. De kommer alltid att finnas i alla samhällen. Det har ingenting med sjukförsäkringsreformen i sig att göra. Vi har alla goda skäl att undvika att människor hamnar i socialbidragsberoende, men det kommer alltid att finnas människor som aldrig har haft en försäkrad inkomst. Av den anledningen har vi system som tar vid där de reguljära inte längre fungerar.

Jag tycker att vi ska hålla oss för goda för att säga sådant som: Ingen bryr sig. Man får tugga eller putsa skor. Det är inte värdigt en diskussion som är alldeles för viktig för den sortens banaliteter.

Anf. 23 MONICA GREEN (S):

Herr talman! Det är möjligt att det inte är värdigt och att ministern inte orkar se sanningen. Vi får faktiskt fler tiggare på gatan. Vi får fler människor som lever i utanförskap. Om inte ministern vill se det kan jag berätta om verkligheten och om hur det kommer att se ut framöver om man inte gör något.

Det finns annan statistik än den som ministern har visat, nämligen att 42 000 personer har nått maxgränsen i sjukförsäkringen och blivit utförsäkrade. Försäkringskassans prognos var att omkring 38 procent av dem skulle bli kvar eller återvända till sjukförsäkringen, men den andelen blev betydligt större. Av nästan 18 000 personer som utförsäkrades vid årsskiftet hade 55 procent blivit kvar eller återvänt till sjukförsäkringen i augusti. Av dem utförsäkrades drygt 8 000 under första kvartalet. Av dem kom 46 procent tillbaka till Försäkringskassan. Av de utförsäkrade som skrivit in sig hos Arbetsförmedlingen och inte återvänt till sjukförsäkringen deltog i augusti hälften i program med aktivitetsstöd och cirka en femtedel arbetade.

SKL säger att de har fått ökade socialbidragskostnader på grund av sjukförsäkringen. Det rapporterar Sveriges Kommuner och Landsting. Det finns alltså statistik som visar något helt annat än det som Ulf Kristersson försöker påvisa.

Jag vill ha ett samhälle där alla är med, där vi kan känna oss trygga och välkomna och där vi kan vara delaktiga i arbetslivet efter förmåga. Vi ska ha en sjukförsäkring som alla är delaktiga i och alla kan känna sig trygga i.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 24 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Herr talman! Peter Hultqvist har frågat statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd vilka åtgärder hon avser att vidta för att de som förlorar sina fasta abonnemang ges ett fungerande alternativ och att de som är mantals-skrivna på en adress även i praktiken garanteras telefon.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

En viktig utgångspunkt är att telefoni tillhandahålls av marknadens aktörer. Staten har dock ett ansvar i de situationer där de kommersiella krafterna inte räcker till. I sådana fall ska PTS efter en prövning ålägga en lämplig operatör att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster, enligt lagen om elektronisk kommunikation. Myndigheten har också möjlighet att i vissa fall upphandla telefonitjänst till de hushåll som ändå inte har tillgång till telefoni, vilket också har skett under 2010.

Regleringen är teknikneutral, vilket innebär att operatören kan tillhandahålla tjänsten till exempel via koppartråd eller trådlösa nät så länge den tillhandahålls till ett överkomligt pris. Detta innebär alltså att användarna inte har rätt att kräva en viss teknisk lösning. Användaren måste dessutom vara stadigvarande bosatt på adressen för att omfattas av reglerna. Det är de regler som gällt sedan 2003 då lagen om elektronisk kommunikation tillkom.

Under de senaste åren har stora teknikskiften skett. Bland annat har Telia Sonera beslutat att montera ner delar av det föråldrade fasta tele-nätet successivt och ersätta detta med mobila lösningar. Företaget har försäkrat att de hushåll och företag som kan komma att påverkas ska erbjudas alternativa lösningar för telefoni från Telia Sonera. I många fall kommer det även att finnas täckning med andra operatörer. Vidare har PTS ett regeringsuppdrag att upphandla telefonitjänster som ytterligare stöd och därigenom försäkra oss om att ingen som tidigare har haft telefoni ska bli utan.

Statens huvudsakliga uppgift är att se till att marknaden fungerar effektivt och att det i hela landet finns goda förutsättningar för att driva verksamhet. Vi ska komma ihåg att en av de viktigaste förutsättningarna för det är en väl fungerande konkurrens. Det finns flera exempel på hur konkurrensen sporrat operatörerna till att ytterligare bygga ut sina nät, utöver de täckningskrav som operatörerna ålagts av Post- och telestyrelsen, för att därigenom öka sina konkurrensfördelar.

Låt oss lyfta fram det förhållandet att täckningen i landet är mycket god och peka på det positiva i att alla samlade åtgärder har lett till att vi har täckning med mobilnät som i dag omfattar 99 procent av Sveriges befolkning.

Det är en mycket hög siffra för ett så glesbefolkat land som Sverige. Men jag kommer inte att slå mig till ro med detta, utan kommer hela tiden att sträva efter att alla delar av landet både ska ha tillgång till och också använda sig av de tekniska möjligheter som ett informationssamhälle erbjuder.

*Svar på
interpellationer*

Anf. 25 PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Först får jag börja med att gratulera ministern till sitt nya uppdrag som en av de tre ministrar som i olika varianter ansvarar för regionala tillväxtfrågor i Sverige.

Det jag tänker ta upp är en historia som sträcker sig tillbaka till den tid då Åsa Torstensson hade ansvar för dessa frågor. Det gäller en man som heter Lennart Karlsson i Ulriksberg i Ludvika kommun. Den 24 april 2009 meddelar Telia Sonera att hans telefonabonnemang sägs upp. Han erbjuds i stället Telia Fastmobil. Det beskrivs enligt de handlingar som han då får som en mer driftsäker lösning med högre kvalitet. Lennart Karlsson accepterar erbjudandet, och det bekräftas också i ett brev från Telia Sonera.

Den 19 juni samma år skickar Telia Sonera en formell uppsägning av Lennart Karlssons fasta telefon. Samtidigt meddelar man följande, vilket blir lite konstigt: Vi kan inte erbjuda dig Telia Fastmobil. Detta skriver man trots erbjudandet som han tidigare har tackat ja till. Man skriver: Vid täckningskontroll har vi konstaterat att det inte finns tillräcklig täckning där du bor för att använda Telia Fastmobil.

Det uppstår naturligtvis en viss frustration kring detta. Lennart Karlsson tar kontakt med Telia och Post- och telestyrelsen, men faktaförhållandet blir att han saknar telefon i Ulriksberg från den sista september. Vi har det grundläget att Telia har erbjudit en tjänst som inte fungerar, och när den inte fungerar lämnar man abonnenten åt sitt eget öde. Det tycker jag är orimligt.

Detta har tagits upp med bland annat Åsa Torstensson och andra. Beskedet är att om man inte är skriven på en adress eller har den som fast bostad har man inte rätt till telefon. Problemet är bara att Lennart Karlsson är skriven på den här adressen. Han bor där under större delen av året. Men trots detta är det fortfarande nej när det gäller hans rätt till telefon.

Detta är märkligt. Det måste vara något fel i uppföljningen från regeringens sida när det uppstår den här typen av fall. Det är inte så att Lennart Karlsson är ensam om det i det här landet. Det problemet finns i olika delar av Sverige. Det finns i Norrbotten, i Sörmland, i södra Sverige och på lite olika orter. Det handlar om 70 000 fasta abonnemang som ska avvecklas under sju åtta års tid. Det är en stor operation.

Det är väl så att man inte riktigt har kontroll över det som händer och effekterna. Men exemplet Lennart Karlsson blir något absurt. Han erbjuds en tjänst och tackar ja till tjänsten, och sedan existerar inte tjänsten. Därefter får han reda på att han ska vara skriven på adressen. När han är skriven på adressen får han också då nej.

Min logiska fråga i sammanhanget blir: Vilka åtgärder avser ministern att vidta för att lagen ska gälla även i praktiken?

Anf. 26 ISAK FROM (S):

Herr talman! Eftersom det är första gången vi träffas vill också jag ta tillfället i akt och gratulera statsrådet till utnämningen.

Det är en principiellt mycket viktig interpellation som debatteras här, eftersom det rör människors förutsättningar för fri rörlighet och möjligheter att bo och verka i hela landet.

När fast telefoni försvinner, är inte det oreglerad avveckling av glesbygden, eller kan det vara en möjlighet till utveckling? Det beror på hur man faktiskt agerar. Över 500 000 hushåll i Sverige kommer att bli av med den fasta telefonen de närmaste åren. Det gäller bland annat Svartnäs och Frautjälen, byar i Västerbotten i min kommun, som kommer att drabbas och har drabbats alldeles nyligen.

Telia drar ned delar av det fasta telefonnätet. Orsaken är att bolaget tycker att det är alldeles för dyrt att underhålla gamla stolplinjer där det är glest mellan kunderna. Totalt kommer hushåll i över 200 kommuner att drabbas under de närmaste fem åren. Det råder inga tvivel om detta.

Vem har då gett detta uppdrag att kapa ledningarna utan samråd med berörda kommuner? Vad händer med de äldre som behöver trygghetslarm? Har den borgerliga regeringen grepp om avrustningen av glesbygden, eller sitter man som vanligt med händerna i byxfickorna och är förvånad?

Vi har nu hört statsministerns regeringsförklaring, och nu förväntar vi oss nya tag. Vi socialdemokrater anser att staten måste ta det övergripande ansvaret för drift av och investeringar i vägar, järnvägar, flygplatser, post och IT och genom sitt ägande av Telia även till möjligheterna till telefoni.

En väl utbyggd, fungerande telefoni- och postinfrastruktur i hela landet är nödvändig av många skäl. Den behövs för att man ska kunna utveckla telemedicin och kunna utveckla företag men också för att nya företag ska kunna startas. Även fritidssektorn och besöksnäringen är viktiga. Här kan också nämnas distansutbildningen, folkhälsoperspektivet och den fria rörligheten.

Nu ser vi ytterligare ett område där regeringen har misskött sitt uppdrag. Sedan ett par år tillbaka erbjuder delstatliga Telia Sonera enbart fastmobil som försök i Norrlands inland och i Småland trots vetskap om bristfällig täckning. Såväl kunder som statliga Post- och telestyrelsen har konstaterat att denna tjänst inte uppfyller lagens krav på god funktion, kvalitet och säkerhet.

Herr talman! I min kommun har vi en positiv händelse, men det där har nu naggats i kanten. Det är nämligen så att väg 971 mellan Norsjö och Bastuträsk byggs om. Efter väldigt många års påtryckningar från både kommun och transportnäring bygger Transportverket om vägen. Men döm om vår förvåning när Telia samtidigt tar tillfället i akt och plockar ned befintligt telenät utan att ersätta det med något nytt! Det handlar om en sträcka på en och en halv mil där befintligt nät plockas ned. Här har inget samråd skett med kommunen. Eftersom det gäller en del av befintlig växel behövs inget samråd, utan då räcker det med att skicka ett brev till kommunen där man talar om hur man kommer att göra. Brev skickas också till berörda där det står: Ni kommer att få erbjuda om fastmobil. Så får det inte gå till! Vad tänker statsrådet göra åt detta?

Anf. 27 SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Grattis till statsrådsuppdraget, Anna-Karin Hatt! Jag hör att ministern har en ambition att göra något när det gäller den problematik som finns. Men kanske går det inte att förlita sig på det regelverk och den lagstiftning som i dag finns. Jag tror inte att lagstiftningen är tillräck-

lig. Verkligheten ser annorlunda ut i vår glesbygd. Vi har här hört Peter Hultqvist och Isak From peka på några exempel.

Själv har jag fått färskt exempel från en by utanför Boden. Jag tänker på Niemisel–Degersel. Ett företag som sedan många år jobbar med Internethandel har fått sitt abonnemang uppsagt. I princip måste man lägga ned verksamheten. Det handlar om fem personer. I samma by har kopparledningen tidigare under året tagits bort så man måste förlita sig på en mobiltelefoni som inte fungerar. En sak är att ha täckning till 99 procent. En helt annan sak är om det finns en tillgänglighet.

Det finns också exempel från i somras i Pajala kommun och delar av Kiruna. Jag upplevde själv problemen eftersom jag mycket var på besök där. Under åtta veckors tid var mobiltelefoninätet i stort sett utslaget. Ambulans kunde inte tillkallas. Trygghetslarm för de gamla fungerade inte. Företag kunde inte genomföra betalningsservice.

Jag tror att det behövs en översyn av lagen om elektronisk kommunikation. Vi kan inte förlita oss på marknadskrafterna. Visserligen finns det ett uppdrag för Post- och telestyrelsen. Där det inte råder konkurrens ska upphandling ske. Men det fungerar inte. Du kan få så kallad täckning, men sedan fungerar det inte med tillgängligheten.

Jag är övertygad om att det om mobilfontäckningen här i riksdagen eller utanför i staden Stockholm plötsligt försvinner inte dröjer länge förrän den är tillbaka. Vi som finns här har service, sjukhus och Försäkringskassan nära. Här finns det också bank. Men i glesbygden är det många gånger mycket långt till nämnda service. Där är man faktiskt betydligt mer beroende av att ha nämnda kommunikation än vi är som finns i tätorter.

Sådan är situationen för väldigt många runt om i vår glesbygd. Här behövs det krafttag. Jag hoppas, herr talman, att det nya statsrådet verkligen tar tag i detta och lyssnar. Kom gärna ut i landet och upplev hur det är!

I måndags fem minuter i sex hoppade jag i Karungi på en buss till Pajala och vidare till Vittangi. Jag hade min fantastiska riksdagsdator med mig. Ibland fungerade den. Ibland dog den. Likadant var det med mobiltelefonen. På långa sträckor fungerade den över huvud taget inte. Sådan är alltså verkligheten i vår glesbygd.

Anf. 28 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Herr talman! Jag är född och uppvuxen på en väldigt liten ort i Hallands inland, på gränsen till Småland – en glesbygds- och landsbygdskommun – så jag vet vad det innebär att vara beroende av fungerande kommunikationer vare sig det är elektronisk eller det är fysisk kommunikation. Varje gång jag är hemma och hälsar på min familj som bor där kan jag konstatera att det tas steg framåt. På platser där jag tidigare inte kunde använda mobiltelefoni kan jag nu göra det.

Jag är glad över att Peter Hultqvist har noterat att regeringen tar frågor som rör regional tillväxt, utveckling och landsbygdsutveckling på så stort allvar att man låter tre statsråd ägna sig åt dessa frågor.

Min utgångspunkt är att hela Sverige ska ha tillgång till goda elektroniska kommunikationer. Det gäller då telefoni, mobiltelefoni och bredband. Att ha tillgång till bra elektroniska kommunikationer är helt avgörande för att hela Sverige ska kunna växa. I Sverige har vi på det här

området väldigt högt satta mål som är beslutade av regeringen och som i klokskap beslutats av er i riksdagen, nämligen om att hushåll och företag bör ha goda möjligheter att använda sig av mobila samhällstjänster när det gäller Försäkringskassan, Skatteverket och så vidare, av service via bredband.

Som IT-minister tror jag på ett samhälle präglad av teknisk utveckling och innovation. Vad gäller Telia Soneras arbete med teknikskiftet i delar av landet är det mitt intryck att det går ansvarsfullt till. Det är en utveckling som PTS väldigt noga följer och där Näringsdepartementet sedan lång tid tillbaka har en dialog med Telia Sonera. Men eftersom abonnenterna enligt lagen faktiskt inte kan kräva en viss teknik, inte kan kräva fast telefoni, kommer trådlös teknik på många håll att ersätta ålderdomliga kopparledningsförbindelser som nu har tjänat ut.

Bakgrunden till denna utveckling är att stolplinjerna från 1940-talet har blivit alldeles för gamla och alldeles för dyra att underhålla. Telia Sonera, som är ett kommersiellt bolag, verkar på en konkurrensutsatt marknad och planerar att dra in ett stort antal av dessa; därom råder inget tvivel.

Enligt PTS bedömningar kommer merparten av alla abonnenter att fortsatt kunna få tillgång till telefonitjänster genom trådlösa tjänster. Telia Sonera har lovat att de inte kommer att stänga ned någon anslutning till någon stadigvarande boende eller till något näringsställe om deras mobilnät saknar täckning. Självklart kommer jag med det engagemang jag har att väldigt noga följa den utvecklingen.

Men i botten har vi också ett regelverk som är framtaget och beslutat under en då sittande socialdemokratisk regering. Enligt lagen om elektronisk kommunikation har, som ni väl vet, alla hushåll i Sverige rätt att till överkomligt pris ha tillgång till telefoni. Det ska vi i första hand åstadkomma genom marknadens försorg. Det är först om det visar sig att marknaden inte fungerar som staten ska gå in och som vi har en skyldighet att agera. Då kan Post- och telestyrelsen gå in och utse någon eller några operatörer som är skyldiga att tillhandahålla telefonitjänst och att, om det blir oskäligt kostsamt, göra det genom upphandling. Förutom marknadens krafter finns alltså andra mekanismer och instrument från statligt håll som vi kan använda om det skulle visa sig behövas.

Anf. 29 PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Det är vällovligt att många ministrar ägnar sig åt regional tillväxt, men det är en sak att tillsätta ministrar och en annan sak att analysera det arbete som utförs. Framför allt är det en helt annan sak att se resultaten i praktiken.

Det jag känner i många debatter som har bäring på regional utveckling, i det här fallet rätten till telefon, är att det på något vis finns en officiell verklighet och en riktig verklighet. Dessa två går inte alltid ihop. De stolta talen i Sveriges riksdag och andra sammanhang brukar i konfrontation med verkligheten bli till sanningar med mycket stark modifikation.

Jag tog i mitt första inlägg upp Lennart Karlssons fall där Telia, som enligt ministern sköter detta på ett bra sätt, har lovat att inte stänga ned om det är så att det inte finns något alternativ. Vi ser att Telia erbjuder fastmobil. Sedan konstaterar de att det inte finns täckning och lämnar personen i fråga åt sitt eget öde. Efter det säger de att det inte blev

någoting eftersom han inte var fast skriven på adressen. När personen sedan är skriven på adressen och har den som fast bostad blir det i alla fall ingenting. Vad är detta för någoting?

Min fråga var: Vilka åtgärder avser ministern att vidta för att gällande lagstiftning ska fungera även i praktiken? Jag tycker att det är en mycket relevant fråga med anledning av Lennart Karlssons fall. Detta går inte till på ett så idylliskt sätt som det ministern beskriver. Vi har exempel från både Isak From och Sven-Erik Bucht, som har berättat hur det har gått till i deras hembygder.

Detta handlar inte om att jag eller någon annan försvarar en teknik som är föråldrad, utan det handlar helt enkelt om att man när man försämrar eller tar bort någoting ska ersätta det med något som fungerar. På många håll fungerar inte detta i dag.

Några andra frågor man måste ta upp är att den fasta telefonin många gånger är billigare än mobiltelefoner. Detta måste möjliggöras till samma kostnad. Larmfrågan för pensionärer måste också lösas.

Det är en illusion att vi skulle ha någon sorts fungerande täckning för 99 procent av befolkningen. Det är bara att ta bilen och åka runt i län som Jämtland, Norrbotten, Västerbotten, Västernorrland, Dalarna, Gävleborg och Värmland; det är rätt enkelt att konstatera att täckningen i praktiken har stora brister. På vissa ställen får man leta upp tillfälliga punkter där det möjligen finns någon sorts täckning, och står man inte exakt stilla där och pratar upphör telefonsamtalet.

Det finns alltså stora brister, och att 99 procent av befolkningen skulle ha täckning är en sanning med mycket stark modifikation. Det är lätt att använda denna typ av statistik, men det är en annan sak att se hur det fungerar i praktiken.

Dålig mobiltäckning gör att glesbygden i många stycken är sårbar, och det krävs statliga insatser och en annan styrning för att man även i praktiken ska kunna säkerställa den ambitionsnivå som finns när det gäller rätten till telekommunikationer i hela landet.

Mina frågor är, återigen: Vilka åtgärder kommer ministern att vidta för att detta ska gälla även i praktiken i fall som Lennart Karlssons? Hur tänker regeringen, med kraft så att det leder till resultat och inte bara är ord, följa upp operatörerna och framför allt Post- och telestyrelsens verksamhet?

Anf. 30 ISAK FROM (S):

Herr talman! Vi socialdemokrater är för att man använder ny, modern teknik, men vi tycker också att det är jätteviktigt hur man genomför övergången mellan de olika systemen.

Vi anser att det allra minsta man kan begära är en samrådspålit mellan berörda myndigheter för att minimera effekterna för den enskilde. Hemma hos mig hade detta förmodligen kunnat lösas på ett för brukarna tillfredsställande sätt om ett tidigt samråd hade genomförts. Det är ett rent hederlighetskrav. Det har inte hänt.

Det är naturligtvis oacceptabelt att delstatliga Telia Sonera monterar ned väl fungerande telenät och erbjuder en tjänst som inte uppfyller lagkravet. Vi funderar på vad som händer med den äldre befolkningen, som kanske behöver trygghetslarm eller som redan hade ett. Ska kommunerna gissa vilken sorts trygghetslarm som ska tillhandahållas? Det är inte

delstatliga Telias uppdrag att tillhandahålla trygghetslarm, utan i dagsläget är det kommunernas skyldighet.

Jag undrar om det är statsrådets åsikt att kommunen ska gissa och bekosta flera olika system för trygghetslarm. På vilka villkor ska det vara möjligt att som glesbygdsbo, gammal eller ung, bo kvar? Det är många som ställs inför frågan om de ens kan bo kvar i sina hem när de blivit gamla eftersom det plötsligt saknas ett system som tidigare fanns.

Det handlar även om någonting annat. Vårt område är ett relativt nyligen anlagt fritidshusområde där flera har investerat många dyra pengar, uppemot 25 000 kronor, för att installera en fast telefon – och nu får man mobil.

Anf. 31 SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Vi ska inte skälla på den nya infrastrukturministern. Hon har inte gjort något fel – hon har precis börjat. Vi hör att hon har en ambition att ta tag i detta.

Jag tror dock inte att vi kan förlita oss på marknadskrafterna. Vi hörde att ministern själv har erfarenhet av exempel långt söderut. Jag har även farit ännu längre söderut. Jag har vänner och bekanta nere i nordöstra Skåne. Där är jag ganska ofta, och de har jätteproblem med detta. Det finns alltså i vår glesbygd över hela landet. Om marknaden får styra detta tror jag att vi aldrig kommer att komma till rätta med problemet.

Det är ändå så att det, när vi släpper ut de gemensamma licenser vi äger, är massor av företag som slåss om att få dem. Det gäller framför allt i storstadsområden, för det är där pengarna finns. Det är därför man snabbt åtgärdar när det blir fel, för förlusterna blir så stora.

Jag tror att vi kanske borde utnyttja det faktum att det från företagen finns intresse av att få licenser för mobilnät i de tätbebyggda områdena. Nyttja det, och tvinga dem att ta ett ansvar också för de glesa områdena! Annars måste samhället gå in med stora pengar. Det finns en potential att nyttja detta läge som man egentligen inte har tänkt på. PTS har inte uppdraget att hantera detta, men det kan styras via lagstiftning och regelverk.

Anf. 32 KARIN NILSSON (C):

Herr talman! Det är trevligt att se statsrådet här. Välkommen hit!

Jag kommer nedifrån Tingsryd i Kronobergs län, och vi har haft denna problematik en längre tid. Den har faktiskt funnits så länge jag har suttit i riksdagen, även under förra mandatperioden, och ett tag dessförinnan.

Jag ser en problematik i att vi har en teknik som faktiskt inte har varit mogen under den tid vi har haft problemen. Telia har gjort sina försök, och fastmobil har varit ett av försöken. Vi har många gånger känt oss som försökskaniner nere hos oss. Andra operatörer har lyst med sin frånvaro, så det har inte funnits några andra som har kunnat ta vid heller. Hos oss låg ledningarna och stolparna nere, och på andra håll i landet håller de på att ruttna. Att situationen är besvärlig förstår vi alltså.

Det man olyckligt nog ändå förväntar sig med alla förslag på lösningar är att man ska klara mycket mer än vad en telefonförbindelse egentligen klarar av och vad den gamla LEK-lagen ställde för krav.

Prot. 2010/11:15
16 november

Svar på
interpellationer

De flesta förväntar sig att kunna använda modern teknik oavsett var de befinner sig i landet. Det kan man i tätbebyggda områden, men det är svårare på landsbygd.

I det sammanhanget vill jag i stället passa på att berömma regeringen för de framsynta insatser man gör för fiberutbyggnad på landsbygden. Här jobbas det med landsbygdsutvecklingsbidrag och med kanalisationsstöd. Hemma i vårt län har vi haft fyra år på oss att bekymra oss över hur framtiden ska se ut. Det är otroligt många som satsar på det oavsett ålder och bostad. Man känner att det här är framtidens melodi, och det höjer värdet på fastigheten. Även om man kanske själv inte är en datoranvändare vill man åt telefon- och tv-uppkopplingen. Datorn är en del i det hela.

Det jag hoppas få svar på från regeringen handlar om fortsatta pengar i framtida lösningar. Jag ser gärna att kanalisationsstödet och landsbygdsutvecklingsbidraget för fiber, som vi nu använder oss av men som håller på att ta slut i varje fall i vårt län därför att efterfrågan är så oerhört stor, kommer att fyllas på ytterligare.

Anf. 33 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Herr talman! Jag förstår inte riktigt vad Peter Hultqvist menar när han tar upp det faktum att det finns tre ministrar med ansvar för landsbygdsutveckling och regional utveckling i regeringen. Men det är inte alldeles lätt just nu att förstå vad socialdemokratin menar över huvud taget.

När det gäller det exempel som Peter Hultqvist tar upp är en följd av avgränsningen av lagen om elektronisk kommunikation att man måste vara stadigvarande bosatt och folkbokförd på en viss adress när omställningen sker. Enligt den information som jag har fått från PTS var den abonnent som Peter Hultqvist refererar till vid tillfället för uppsägningen inte folkbokförd på fastigheten. Att han har valt att folkbokföra sig där vid ett senare tillfälle hör inte till saken. Hade han varit folkbokförd på adressen hade Telia Sonera varit skyldigt att erbjuda honom en ersättningstjänst.

Det innebär alltså att som jag ser det fungerar gällande lagstiftning i det här fallet i praktiken, och det finns därför inte någon särskild anledning att vidta någon åtgärd med anledning av det fallet.

När det gäller prisbilden har väldigt mycket hänt de senaste åren. Priserna på mobiltelefoni har successivt och stadigt sjunkit. Enligt den senaste telepriskoll som PTS har tagit fram finns det i många fall i dagsläget ingen kostnadsskillnad alls mellan fast telefoni och mobiltelefoni.

Beträffande trygghetslarmen kan jag försäkra Isak From om att jag är mycket angelägen om att de ska fungera, och det har regeringen varit länge. Just därför har vi givit i uppdrag till Socialstyrelsen och Hjälpmedelsinstitutet att ta fram vägledning för kommunerna så att de kan få råd i vad som är viktigt att tänka på när trygghetslarm utformas, vad man behöver tänka på i situationer då Telia Sonera monterar ned kopparnätet och trygghetslarmen bygger på fast telefoni och vad man behöver tänka på vid utformningen av ersättningen till det.

Man kan inte lita på marknadskrafterna, säger Sven-Erik Bucht. Jag skulle säga precis tvärtom i Sveriges fall. Vi är ett glest befolkat land med en väldigt stor yta, men tack vare att vi har varit duktiga på att ut-

forma goda licensvillkor och ordnat skönhetstävlingar har vi fått en täckning i Sverige som andra länder bara kan drömma om.

Prot. 2010/11:15
16 november

Anf. 34 PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Det var ett mycket intressant svar av ministern. Det innebär att det är fullt acceptabelt att erbjuda Lennart Karlsson Telia Fastmobil och marknadsföra det som en mer driftsäker lösning med högre kvalitet. När han har accepterat denna lösning säger man: Vi kan inte erbjuda dig Telia Fastmobil, för vid täckningskontrollen har vi konstaterat att det inte finns tillräcklig täckning där du bor.

Den typen av hantering blir i det här skenet acceptabel även om det sunda förnuftet egentligen säger någonting annat.

Vi ser alltså att vi har problem över hela landet. Att klara ut Lennart Karlssons telefonproblem är förmodligen förknippat med en mindre insats. Det är säkert inte särskilt dyrt. Det handlar nog om att installera en utomhusantenn eller liknande. Ett företag som uppträder på det sättet borde kunna ordna det. Är lagstiftningen inte, trots att Lennart Karlsson är skriven på den adressen, tillräcklig kan man fundera på om det inte är dags att se över lagstiftningen.

Vi har över hela landet exempel på människor som hamnar mellan stolarna och som tycker sig vara byråkratiskt omänskligt hanterade. De ser att det sker en nedrustning på det här området.

Jag tycker att de många exemplen från verkligheten, som är mycket enkla att vidimera genom att man själv gör sig en tur i Glesbygdssverige, visar att den här frågan inte är väl skött och att till och med regeringen gömmer sig bakom lite väl luftiga formuleringar och har en tro på att det löser sig av sig självt och att aktörerna agerar mer änglalikt än vad de i verkligheten gör. Sedan kan man fråga sig varför anslaget för upphandling av sådan här telefoni i sådana här fall till PTS har minskat.

Anf. 35 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Herr talman! Jag får tacka Peter Hultqvist och andra debattörer för att de har deltagit i min första interpellationsdebatt. Det är en högtid att få komma hit.

Lagen om elektroniska kommunikationer är teknikneutral, och det är min bestämda uppfattning att den även framöver ska vara teknikneutral. Jag tror inte att vare sig jag som IT-minister eller Peter Hultqvist, som i och för sig är en erfaren riksdagsledamot, är duktigast på att avgöra vilken teknik som vi ska använda i olika delar av landet för att på ett så kostnadseffektivt sätt som möjligt faktiskt få god täckning.

Jag uppehåller mig gärna en liten stund vid det som jag slutade mitt förra inlägg med. Sverige har extremt unika utmaningar i den meningen att vi är ett stort land som är glest befolkat, och ska vi kunna få en god täckning krävs det att vi arbetar på ett annat sätt än vad man kan göra i andra länder där människor bor mycket tätare än här. Där har PTS och de tidigare regeringarna varit väldigt framsynta och arbetat på ett smart sätt. Låt mig ta utvecklingen av 3G-näten som exempel där utdelningen skedde för kanske ett tiotal år sedan. Då ordnade man en skönhetstävling där resten av Europa valde att sälja licenserna dyrt. Det ledde till att Sverige kunde få en mobiltäckning som var helt fantastisk tack vare att vi lät

Svar på
interpellationer

marknadskrafterna tävla om att erbjuda den bästa täckningen till konsumenterna.

Men det finns glesare bebyggda områden där marknadskrafterna inte räcker till, och just därför finns det ett uppdrag för PTS att se till att handla upp telefoni om marknaden inte klarar av att erbjuda stadigvarande eller näringsställen bra lösningar. Just därför finns det, som Peter Hultqvist väl känner till, ett anslag som PTS förfogar över och där vi avsätter medel varje år för att se till att det fungerar.

Överläggningen var härmed avslutad.

12 § Svar på interpellation 2010/11:25 om den digitala klyftan

Anf. 36 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Herr talman! Monica Green har frågat mig vad jag avser att göra för att minska den digitala klyftan.

Åren 2009 och 2010 placerar sig Sverige på första plats i fem internationella jämförelser av bredbandsuppkopplingar och IT-användning. Antalet personer som använder Internet i Sverige ökar, och andelen som saknar tillgång minskar. Det är inte ett problem att Sverige har många Internetanvändare. Det är inte heller ett problem att många användare är mycket avancerade. Visst finns det de som inte riktigt har tillgång till, eller kunskap om, hur man använder den nya tekniken. Men det är i sig inte ett problem att några går före.

Utmaningen är i stället att öka innanförskapet.

Ensamhushåll, äldre och lågutbildade är sämst representerade bland Internetanvändarna. Orsakerna varierar men för höga kostnader, funktionsnedsättning, tekniska svårigheter och låg användbarhet hos produkter och tjänster likväl som bristande intresse framträder som vanliga hinder.

Förutsättningarna för att fler ska tillkomma som Internetanvändare blir bättre för varje år. Tekniken blir faktiskt enklare att använda, alternativet på marknaden ökar och det tillkommer nyttiga, roliga och användbara tjänster.

Även om det blir bättre kan mer göras för att tekniken ska komma i människans tjänst med fokus på tillgänglighet och användbarhet utifrån den enskilde individens behov och förutsättningar. Alla som vill ska kunna ta del av informationssamhället.

Det finns ett gemensamt ansvar i samhället för att stärka den positiva utvecklingen. Också regeringen har ett ansvar för det.

En av de viktiga förutsättningarna är tillgången till bredband. Det finns fortfarande en geografisk klyfta, med vita fläckar, i vårt land. Det ska gå att koppla upp sig var som helst, när som helst, i hela landet. Det är i grunden en både demokrati- och rättighetsfråga. Därför ska Sverige ha bredband i världsklass. Den ambitionen blir bara mer och mer aktuell. Målet är fortsatt att 90 procent av alla hushåll och företag ska ha tillgång till minst 100 megabit per sekund i bredbandshastighet år 2020.

Sverige kommer att svara på EU-kommissionens nyligen satta mål för strategin digital agenda för Europa. I budgetpropositionen har regeringen aviserat att det kommer att utarbetas en digital agenda för Sverige.

Det är min avsikt att ta fram en sammanhållen strategi för att tillvarata fördelarna med digitaliseringen av samhället, i form av en digital agenda för Sverige. Hur vi kan få en större andel av befolkningen att använda digitala tjänster, inte minst bland de grupper som i dag har en mycket låg användningsgrad, kommer i det sammanhanget att vara en väldigt viktig fråga.

Anf. 37 MONICA GREEN (S):

Herr talman! Jag vill också hälsa IT-ministern välkommen till interpellationsdebatterna. Vi har redan hälsat på varandra i en frågestund om samma fråga som vi nu debatterar, nämligen den digitala klyftan.

Jag tycker precis som IT-ministern att det inte är något problem att några går före. Det har inte varit ett problem att Sverige har gått före och legat i framkant när det gäller att satsa på både telefoni och IT i hela landet. Men det blir ett problem i takt med att rika blir rikare och fattiga blir fattigare. Det är inget fel att bli rik, men det är fel att det blir väldigt stora klyftor och att vi får det tvåtredjedelssamhälle som nu rycker fram. Om det då också innefattar att de människor som står utanför inte har tillgång till Internet blir det ett ännu större problem för dem, för då hamnar de ännu längre bort; då lämnar vi dem bakom oss.

Jag tror förstås inte att IT-ministern kan lösa alla sociala problem genom att se till att alla får tillgång till en smart telefon som också är en dator, utan det måste nog hela regeringen ta ett ansvar för. Det gäller bland annat det vi diskuterade tidigare med Ulf Kristersson om att sjuka och så vidare ska kunna vara med i samhället. Men IT-ministern kan göra mycket för att se till att de som ännu inte tagit steget in i IT-samhället gör det.

Det är många vackra ord vi får höra av IT-ministern, och det är bra att ministern är ambitiös. Men det gäller också att gå från ord till handling, för om klassklyftorna ökar och tvåtredjedelssamhället rycker fram blir det en oroande framtid. Då börjar Sverige likna många andra länder där inte alla är med längre.

Vi behöver ett kunskapslyft för IT. Vi måste se till att vi förenklar användningen, att hela samhället är med och att det blir möjligt att se en samhällsnytta för alla. Vi behöver alltså ett nationellt kompetenslyft så att de äldre och de som Anna-Karin Hatt beskriver som lågutbildade och andra personer som ännu inte tagit steget in ser nyttan av det, för det gäller att prata om det positiva med att man på nätet kan betala resor, musik och film, att man kan få del av vård och omsorg i sitt hem och att man kan tala med sin läkare om man befinner sig i glesbygd och att man kan kommunicera med andra som är i samma situation. Vi behöver alltså en folkbildning värd namnet, som satsar på alla.

Att skolan gör sitt är viktigt. Vi hade under vår tid vid regeringsmakten något som vi kallade för ITiS, alltså IT i skolan. Vi genomförde också en reform, som vi kallade pc-reformen, som gjorde det möjligt för alla att skaffa sig en dator i hemmet, och det ingick även viss utbildning. Det gjorde att Sverige kom väldigt snabbt i framkant och att vi fick en hög andel av befolkningen som använde sig av datorer. Men nu gäller det att se till att alla hänger med.

Folkbildning nämnde jag. Biblioteken kan säkert också göra väldigt mycket i den här folkbildningsatsningen liksom studiecirklar för äldre, folkhögskolorna och olika satsningar på socialkontoren som gör att de som ännu inte har sett nyttan av IT-samhället kommer att göra det.

Vi behöver gå från ord till handling.

Anf. 38 ELIZA ROSZKOWSKA ÖBERG (M):

Herr talman! IT ger människans förmåga vingar, sade Carl Bildt visionärt på 90-talet. Målsättningen var att Sverige skulle vara det mest uppkopplade landet år 2010, och nu är vi det enligt World Economic Forum. Sverige toppar även många andra internationella rankningar när det gäller både bredband och IT. Och vi blir bättre och bättre här i Sverige på att använda den nya tekniken. Till exempel har andelen företag med minst tio anställda som har tillgång till bredband ökat från 89 procent 2008 till 95 procent 2009. När det gäller målet att IT ska bidra till förbättrad livskvalitet har andelen av befolkningen som har tillgång till Internet i hemmet ökat från 88 till 89 procent från 2008 till 2009. Andelen individer som utträttat bankärenden över Internet under året har ökat från 65 till 71 procent 2009.

Jag förstår att många kan känna sig utanför informationssamhället. Den tekniska utvecklingen går mycket fort, och man undrar ofta hur man ska hinna med alla de nya trenderna och nya prylarna som man ska ha. Men faktum är att om vi inte tillåter entusiasterna att vara före alla andra kommer hela samhället att stagnera. Om vi klipper vingarna på pionjörerna kommer de inte att lyfta våra drömmar.

Politikens roll är att utöva ledarskap och skapa förutsättningar för marknaden så att den kan erbjuda lösningar. Att låsa sig politiskt vid en viss teknisk lösning och dumpa miljarder kronor i någonting som senare säljs för en krona kan inte vara den smartaste lösningen. Det hoppas jag att även Monica Green kan instämna i.

Herr talman! Vi måste alltid sätta människan före systemet. Vi måste anpassa tekniken till människan och inte tvärtom. Vi måste inse att människor är olika och använder tekniken på olika sätt och i olika utsträckning.

Det finns många olika lösningar för att få tillgång till Internet. Flera teleoperatörer lanserar nu i dagarna 4G som möjliggör snabb elektronisk kommunikation. Nu gäller det att inte upprepa gamla misstag som den tidigare regeringen gjorde. Vi måste sträva efter teknikneutralitet. Detta skapar långsiktighet, rättvisa och sund konkurrens, och det kan också öka e-inkluderingen.

Det krävs en ansvarsfull politik även på IT-området. I stället för att bara beklaga sig över den digitala klyftan, som oppositionen gör, vill vi utnyttja den potential som IT ger oss för bättre skola, vård och offentlig förvaltning.

Lösningen är inte alltid att lova mer till alla. Vi ser helheten, vi ser samhällsproblemen och vi försöker lösa dem. Och vi fortsätter att arbeta för att IT ska ge fler människors förmåga vingar.

Herr talman! Jag hoppas att de här aspekterna tas upp av IT-ministern i den aviserade digitala agendan för Sverige.

Prot. 2010/11:15
16 november

Anf. 39 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Herr talman! Låt mig börja med att hålla med Eliza Roszkowska Öberg om att det är oerhört glädjande att vi steg för steg och på vissa områden faktiskt ganska snabbt ser hur det digitala innanförskapet ökar.

Låt mig också säga att jag är glad att Monica Green inser att staten varken kan eller ska göra allt. Jag är den första att gärna lyfta fram att det finns många viktiga aktörer som gör viktiga insatser när det gäller att öka just det digitala innanförskapet.

Vi har stiftelsen Punkt SE, som har arbetat länge med just de här frågorna. Vi har Seniornet, som gör stora insatser för att hjälpa äldre att komma ut i den digitala världen. Vi har biblioteken, som Monica Green nämnde, som är viktiga inte minst för dem som kanske inte har eller anser sig ha råd att ha en egen dator med Internetuppkoppling hemma. Det är viktigt att biblioteken finns och att det finns allmänt tillgängliga datorer där. Studieförbunden, som finns i hela vårt land och som har en många gånger omfattande verksamhet, gör också viktiga insatser för att se till att förbättra och öka människors förmåga att ta del av det nya digitala samhället.

Men vissa saker kan och ska staten göra. Vi kan samla marknadens aktörer, denna skiftande flora av aktörer, som alla ska bidra till att öka det digitala innanförskapet. Vi kan bidra med att sätta mål som är gemensamma och som vi alla kan sikta mot, till exempel i form av den digitala agendan för Sverige som jag har lovat att återkomma till och som Eliza Roszkowska Öberg nämnde. Vi kan bidra till att satsa på viktiga spjutspetsprojekt.

Jag tar vid där genom att nämna det omfattande arbete som sker på PTS och som alla inte känner till. Vi har ett omfattande arbete med e-inkludering vad gäller tjänster för personer med funktionsnedsättning. Varje år satsar vi 148 miljoner kronor från statens håll på olika typer av projekt för att hitta ny teknik och nya tekniska lösningar som kan hjälpa människor som annars hade haft svårare att delta i det digitala samhället. Det kan handla om strömmande talböcker. Det kan handla om taltidningar i mobiltelefonen.

Under 2010 har myndigheten gjort ett ganska innovativt arbete. Man har haft en innovationstävling på temat Arbete och utbildning, där företag, organisationer, privatpersoner och forskare har fått delta och peka ut angelägna projekt som syftar just till att öka möjligheterna för personer med funktionsnedsättning. Alldeles snart kommer man att utlysa en ny sådan tävling med ett nytt tema.

Vid sidan av PTS arbete gör Handisam på regeringens uppdrag flera olika saker. Man har sammanställt rapporten *Rätt från början*, som är en handlingsplan som överlämnades i augusti 2009. På basis av den har regeringen så sent som i september i år givit Handisam i uppdrag att lämna förslag på en framtida struktur för hur vi ska kunna följa och följa upp arbetet när det gäller e-tillgänglighet.

Svar på
interpellationer

Som Monica Green säkert känner till pågår det inom ramen för Bredbandsforum ett arbete i en av arbetsgrupperna som syftar till att stärka möjligheterna, inte minst för funktionshindrade, att ta del av det nya digitala samhället.

Anf. 40 MONICA GREEN (S):

Herr talman! Jag vill tacka för de här inläggen. Jag noterar att många känner sig nöjda och tycker att vi är fantastiska. Och vi ska vara både glada och stolta över hur långt vi har kommit, men vi måste också våga se problemen, för annars kan vi inte rätta till dem. Vi måste också våga se de utmaningar vi står inför. När klassklyftorna ökar och tvåttredjedels-samhället rycker fram kommer det också att bli ett större problem för de människor som har stått utanför IT-samhället hittills. De kommer att få en ännu högre tröskel för att ta sig in i IT-samhället om vi inte gör någonting åt det. Vi måste alltså se till att det underlättas för fler.

Jag lyssnade på Eliza Roszkowska Öberg som säger att vi är så fantastiska och att hon är nöjd. Det låter nästan som om hon är minister, men det är ju så att hon får stödja ministern här i dag för att visa att vi är bra. Jag har inget emot att tala om att Sverige är bra på många olika sätt. Jag känner till PTS arbete eftersom jag själv har suttit i den styrelsen. Vi jobbade då bland annat fram Tolken i fickan, som var ett väldigt bra instrument och fortfarande är det för funktionshindrade. Det handlar om att man kan få saker översatta på ett bra sätt.

Problemet är att det fortfarande finns väldigt många som står utanför, och risken är att det blir fler om vi inte gör någonting åt det. Vi måste se till att fler blir delaktiga i informations-samhället. Det är ju faktiskt så att Punkt SE i sin årliga rapport i år har pekat på att svenskarna känner oro för att köpa med kreditkort. Man känner inte den tillit som man borde göra. Det finns också många som fortfarande står utanför.

Problemen kvarstår alltså. Några sticker iväg nu. Det har jag ingen-ting emot. Några får gärna använda tekniken, ny teknik, mycket mer, och några kan vara det som vi kallar för försökspersoner och så vidare och pröva sig fram med tekniken. Men vi får inte glömma dem som ännu inte tagit steget in. Även om det är några som sticker iväg framför oss måste vi se till att bredden kommer med och att fler får möjlighet så att inte klyftorna ökar ännu mer så att det blir en avgrundsdjup skillnad och att det blir ett oerhört svårt steg att ta senare om några har stuckit iväg.

Vi måste alltså ge fler möjlighet. Vi måste skynda på möjligheten för äldre. Vi måste skynda på möjligheten för nyanlända och för dem som ännu inte känner sig hemmastadda i vårt svenska språk. För dem är det ju en ännu större möjlighet att använda informationstekniken, kanske på sitt eget hemspråk eller sitt modersmål, till att komma in i samhället snabbare.

Det gäller att visa på möjligheterna, för det är enorma fördelar med att använda sig av IT-samhället. Om vi bara underlättar för de personer som fortfarande står utanför så kommer de att få möjlighet till ett fantastiskt språng och få en stor möjlighet till att vara delaktiga i det samhälle som vi nu bygger på.

Det är alltså ett demokratiproblem om inte alla känner sig delaktiga. Fler och fler går in i IT-samhället, och om då 10 procent, 15 procent eller

kanske så mycket som 20 procent känner att de inte är delaktiga blir det ett demokratiproblem. Vi måste se till så att alla följer med nu, ministern!

Prot. 2010/11:15
16 november

Anf. 41 ELIZA ROSZKOWSKA ÖBERG (M):

Herr talman! En viktig förutsättning för e-samhälle och e-inkludering, som vi kallar det, är fungerande och säker IT-infrastruktur. Där tycker jag att även det som vi har börjat diskutera är viktigt, nämligen att också Internetuppkoppling ska omfattas av kraven på samhällsomfattande tjänster. Här pratar vi om kravet på en megabit per sekund.

Vi börjar använda Internet tidigare och tidigare i våra liv. Nu är det så att varannan femåring redan har surfat på nätet. Då är det viktigt att även skolan är duktig på att förmedla IT-kunskaper. Från Moderaternas sida vill vi införa en nationell IT-strategi för skolan där IT integreras i undervisningen. På så sätt kan delaktigheten i e-samhället också öka.

Nästan alla unga i de välutvecklade länderna använder Internet. Faktum är dock att Sverige här är väldigt unikt när det gäller användandet av Internet bland pensionärer. Där ligger vi väldigt bra till.

Monica Green säger många vackra ord om alla insatser för IT-kompetens i samhället, folkbildningsinsatser, riktade insatser i skolor och på bibliotek. Däremot talar hon inte särskilt mycket om hur detta ska finansieras. Förslagen låter vackra och många kan tycka att det är bra med sådana idéer, men man måste också ta ansvar och ha finansiering för idéerna. Den finansieringen ser jag inte i Socialdemokraternas skuggbudget.

Anf. 42 HANIF BALI (M):

Herr talman! Jag vill bara kort informera Sveriges riksdag och Monica Green om att Internet och webben inte är något som kommit fram genom en statlig utredning. Internet, och särskilt webben, har inte utvecklats eller vidareutvecklats av någon statlig utredning eller byråkrat vid någon myndighet, utan det är entusiaster som suttit hemma och gemensamt tagit fram riktlinjer för hur Internet ska se ut.

Detsamma gäller WAI-riktlinjerna som är de viktigaste riktlinjerna för hur personer som är blinda eller har andra funktionsnedsättningar kan surfa på nätet. De standarderna är inte satta av någon myndighet, politiker eller liknande, utan det är just entusiasterna, de som vet hur tekniken fungerar, som ser till att det fungerar.

Jag som webbdesigner kan med rätt hög trovärdighet säga att tekniken går framåt. Snarare behöver vi mer frihet, att marknaden får bestämma mer i stället för att bestämma mindre. Det vi ser är till exempel att de olika webbläsarnas monopol bryts ned av att nya aktörer dyker upp, och på så sätt blir webben ännu mer tillgänglig, ännu bättre och till för alla.

Vi talar ofta om den svenska modellen på arbetsmarknaden. Vi tycker att det är fantastiskt att staten inte lägger sig i och att arbetsmarknadens parter själva får komma överens. Varför kan vi inte ha det på samma sätt på webben, att Internetleverantörerna, tjänsteleverantörerna och konsumenterna själva kommer överens om vilka spelregler som ska gälla på nätet? Jag tycker att vi har en rimlig princip på arbetsmarknaden, och det vore en rimlig princip att ha även för tillgänglighet på webben.

Svar på
interpellationer

Anf. 43 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Herr talman! Alla som vill ska kunna delta i det digitala samhället. Det har både regeringen och riksdagen uttalat. Om man ska lyckas med det är en av de viktigaste sakerna att konstatera att de tjänster som vi utvecklar för Internet måste utgå från användarnas behov. Om man gör det kan man ganska snabbt konstatera att även om man till att börja med utvecklar för dem som kanske har speciella behov, till exempel för funktionshindrade, blir den typen av lösningar snart var mans egendom. Som exempel kan nämnas engreppsblendaren som i dag finns i nästan vartenda badrum, kulspeppennan och, för den delen, fjärrkontrollen som det finns alldeles för många av i vartenda hem. Alla dessa har utvecklats för funktionshindrade. På samma sätt är det med våra tjänster.

Samtidigt är det viktigt att göra rätt från början för då blir det mycket mer kostnadseffektivt. Det gäller att se till att vi får trygga och tillgängliga lösningar som fungerar för många och gör dem enkla att använda i det digitala samhället.

Jag skulle vilja säga till Monica Green: Varför skämmas över det faktum att 85–90 procent av svenskarna i dag använder Internet regelbundet för att leva delar av sina liv i det digitala samhället? Det är inte ett problem att vi i Sverige är bland de bästa när det gäller bredbandsuppkoppling och IT-användning. Varför skämmas över det? Att några går före är inte ett problem för dem som ännu inte har kommit med. Tvärtom, de som kallas early adopters är de som gladeligen ofta bär utvecklingskostnaderna och ser till att vi andra, som kanske inte är lika snabba på den senaste bollen, kan köpa lösningarna lite senare och till ett mer överkomligt pris.

Allt fler blir delaktiga i det digitala samhället. Eliza Roszkowska Öberg gjorde inledningsvis en förträfflig genomgång där hon visade hur detta sker på område efter område.

Egentligen tror jag att svaret på hur vi ska lyckas få fler att delta i det digitala samhället är ganska enkelt. När den information som människor behöver finns på Internet, när den är tillgänglig och enkel att använda, kommer man att söka sig dit även om man kanske inte har de allra bästa förutsättningarna för att delta i det digitala samhället.

Där kan vi från statens sida göra en del. Vi kan föregå med gott exempel. Vi kan stå framför egen dörr. Vi kan se till att våra svenska myndigheter är föregångare när det gäller att erbjuda e-tjänster som är användarvänliga och fungerar. Jag kommer redan i morgon att tala med myndighetscheferna på e-förvaltningsdagarna och berätta om regeringens syn på att ta nya kliv för att se till att vi får bra e-förvaltningstjänster, sådana som sätts i människors tjänst.

Monica Green tar upp en viktig fråga, nämligen att man ska känna sig trygg och säker på Internet. Man måste ta ansvar för sin egen trygghet på Internet på samma sätt som man tar ansvar för sin egen trygghet i hemmet. Man skaffar sig en villaförsäkring och en bilförsäkring för att skydda sig mot inbrott och stöld hemma. På samma sätt får man ta ansvar för sin säkerhet på nätet.

Vissa saker måste dock staten göra. Ett sådant område är e-legitimationerna. Där gör vi nu en kraftansträngning för att se till att det ska finnas säker signering och identifiering på Internet som gör att människor vågar använda sig av nätet för att lösa en del av sin privatekonomi.

Som jag var inne på inledningsvis kommer flera av dessa frågeställningar att vara helt centrala när jag nu fortsätter arbetet med att ta fram en digital agenda för Sverige.

Prot. 2010/11:15
16 november

*Svar på
interpellationer*

Anf. 44 MONICA GREEN (S):

Herr talman! Jag skäms inte ett endaste dugg för att Sverige ligger i framkant eftersom jag varit med om att bygga ut bredband i Sverige, eftersom vi varit med om att göra de reformerna, eftersom vi infört både hem-pc-reformen och IT i skolan. Jag är stolt över det, och jag är stolt över att Sverige är ett IT-samhälle.

Men när klyftorna i samhället nu ökar med den borgerliga kalla politiken blir jag orolig för dem som ännu inte tagit steget in i IT-samhällets alla fantastiska tjänster. Jag är orolig för att klyftan för att kunna ta sig in ska bli ännu större. Hur ska Anna-Karin Hatt göra med uteliggarna? Ska det bli en reform för att de ska få en liten dator i fickan? Hur ska Anna-Karin Hatt göra med de äldre som ännu inte har insett möjligheten? Hur ska Anna-Karin Hatt lösa problemet med att fler och fler blir fattiga? När vi får ett tvåtredjedelssamhälle och vi ännu inte har en lösning så att alla kan vara med i IT-samhället blir problemet mycket större.

Sedan är jag både glad och stolt över att Sverige ligger i framkant, och har legat i framkant under väldigt lång tid. Vi måste fortsätta att ligga i framkant. Vi måste fortsätta att hela tiden erövra nya marknader, våga göra nya försök och underlätta. E-legitimation är en fantastisk möjlighet för att kunna betala räkningar.

Naturligtvis måste vi vara glada över dem som vill försöka satsa. Vi ska underlätta även för dem, men vi får inte lämna människor i sticket.

Anf. 45 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Herr talman! Jag är glad att Monica Green känner sig stolt över den utveckling som skett i Sverige, och jag instämmer gärna i det.

Sanningen är att i en lång rad undersökningar placerar sig Sverige väldigt långt fram. År 2010 blev Sverige utsett till den starkaste digitala ekonomin i världen i The Economists Intelligence Units mätning. I World Economic Forums senaste mätning är vi världens näst mest konkurrenskraftiga ekonomi, efter Schweiz. I olika mätningar över hur uppkopplade länderna i världen är brukar Sverige hamna direkt efter Sydkorea och Japan när det gäller snabba Internetförbindelser, vilket inte är en liten sak med tanke på hur vår geografi ser ut. I flera internationella mätningar gällande e-förvaltning går vi steg för steg framåt.

Det är hedrande att Monica Green är så engagerad när det gäller människor som lever i samhällets utkant.

Nära där jag bor finns det ett ungarshotell som drivs av Hotellhem. De har i samarbete med Punkt SE bedrivit ett väldigt lyckat projekt för att öka det digitala innanförskapet.

Går man in på deras hemsida kan man läsa om deras resultat. Där kan man läsa om Helene, som kände sig som ett barn på julafton när hon för första gången hade klarat av att betala en räkning med hjälp av en Internetbank. Där kan man läsa om den projektdeltagare som var lyrisk över att ha återknutit kontakten med sina barn och barnbarn tack vare att han hade fått använda Internet. Detta var inte tanken från början – tanken var att de skulle få datorer för att hitta fasta bostäder och fasta hem, men

sanningen är att det man uppnådde var att man återupprättade människors värdighet, deras digitala hemkänsla ökade, och man såg till att de gick från utanförskap till medborgarskap.

Överläggningen var härmed avslutad.

13 § Svar på interpellation 2010/11:17 om svenska regler om korta anställningar och EU-rätten

Anf. 46 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Patrik Björck har frågat mig om jag avser att ta något initiativ för att rätta till den svenska lagen så att den överensstämmer med EU:s direktiv när det gäller visstidsanställningar.

Kommissionen lämnade i våras en formell underrättelse till Sverige, där de anser att de svenska reglerna om tidsbegränsade anställningar i lagen om anställningsskydd inte är förenliga med det så kallade visstidsdirektivet.

Regeringen gav den 21 juni i år in sitt svar, och vi väntar nu på kommissionens respons.

Det är självklart så att vår lagstiftning ska vara förenlig med EU-rätten, inklusive visstidsdirektivet. Regeringens utgångspunkt är att våra regler är förenliga med visstidsdirektivet.

Regeringen tar inte lätt på kommissionens synpunkter. Man ska dock komma ihåg att en formell underrättelse inte innebär ett slutgiltigt avgörande av hur de svenska reglerna förhåller sig till direktivet, utan endast ger uttryck för kommissionens uppfattning i frågan. Det är inte så att EU-domstolen slagit fast att vår svenska lag är felaktig. För det fall att kommissionen går vidare med ett motiverat yttrande kommer vi naturligtvis att mycket noga analysera innehållet i det och i vad mån det föranleder några åtgärder.

Regeringen ser ett stort värde i de reformer av lagen om anställningsskydd som vi har genomfört och som ytterst handlar om att skapa bättre förutsättningar för företagande och för fler jobb.

Det är självfallet inte bra om möjligheterna till tidsbegränsade anställningar missbrukas. Tillsvidareanställningar är och ska vara huvudregeln på svensk arbetsmarknad. Samtidigt är möjligheten till tidsbegränsade anställningar värdefull både för att täcka företagets behov av flexibilitet i olika sammanhang och som en viktig bro in i arbetslivet för dem som står utanför arbetsmarknaden.

Jag följer noga utvecklingen på arbetsmarknaden, både i detta och i andra avseenden.

Anf. 47 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Tack, arbetsmarknadsministern, för svaret!

Den här interpellationen är ställd i det sammanhanget att den svenska arbetsmarknaden befinner sig i svår kris. Vi har hög arbetslöshet, vi har en hög långtidsarbetslöshet och en hög ungdomsarbetslöshet. Vi har också en situation där många ungdomar som har jobb tvingas till korta anställningar, visstidsanställningar, och till en otrygg tillvaro på den

svenska arbetsmarknaden. Detta är bakgrunden till den här interpellationen.

Bland unga svenskar mellan 20 och 34 år som har ett jobb är det enligt SCB:s siffror var fjärde som är visstidsanställd. Bland samtliga svenskar i vuxen ålder som har ett jobb är mer än var sjunde visstidsanställd. Många av dem tvingas gå mellan många olika former av visstidsanställningar, ibland hos samma arbetsgivare. Det är så den svenska arbetsmarknaden ser ut.

Mot denna bakgrund har jag ställt en interpellation till arbetsmarknadsministern om huruvida de korta anställningarna bryter mot EU-rätten. EU-kommissionen anser nämligen att den svenska lagen som ger arbetsgivare möjligheter att undvika fasta anställningar strider mot EU-rätten. Krav har ställts från kommissionen om att Sverige ska ändra sin lagstiftning så att den lever upp till EU-rättens krav. Detta har tidigare tillbakavisats av den svenska regeringen, och man riskerar nu att hamna i en situation där man hotas av stämning för missbruk av visstidsdirektivet.

Frågan var om arbetsmarknadsministern avsåg att ta något som helst initiativ för att rätta till den svenska lagen, så att den överensstämmer med EU:s direktiv om visstidsanställningar. Tyvärr kan jag konstatera att man kan tolka svaret bara på ett sätt, nämligen som ett nej. Arbetsmarknadsministern ämnar inte ta några som helst initiativ. Det är, måste jag säga, ett anmärkningsvärt svar på en sådan här fråga.

Om man granskar svaret närmare finner man flera saker som är anmärkningsvärda. Arbetsmarknadsministern säger: "Regeringen tar inte lätt på kommissionens synpunkter." Men det är just det man gör! Sedan försöker man komma undan med att "en formell underrättelse inte innebär ett slutgiltigt avgörande". Man försöker på det sättet ta sig ur det här. I stället skulle det här endast ge "uttryck för kommissionens uppfattning". Kan man tolka detta på något annat sätt än som att man tar lätt på kommissionens synpunkter?

Man säger att en formell underrättelse "endast ger uttryck för kommissionens uppfattning". Vad skulle den annars kunna ge uttryck för?

Sedan säger arbetsmarknadsministern att EU-domstolen inte har slagit fast att lagen är felaktig. Jaså, det är regeringens strategi att bli fälld i EU-domstolen! Det är detta regeringen syftar till här: Man vill bli fälld i EU-domstolen! Det tycker jag är ett mycket märkligt svar från arbetsmarknadsministern.

Det är viktigt att komma ihåg att kommissionens slutsats var väldigt tydlig. Man ansåg att avsaknad av en tydlig övre tidsgräns för flera på varandra följande visstidsanställningar rörande allmän visstidsanställning och vikariat och den fullständiga avsaknaden av åtgärder för att förhindra missbruk av visstidsanställningar för säsongsarbete och för arbetstagare som har fyllt 67 år innebär att kravet att förhindra missbruk av på varandra följande visstidsanställningar enligt klausul 5 i bilagan till direktivet om ramavtal om visstidsarbete inte har uppfyllts. Tydligare än så kan EU-kommissionen inte uttrycka sin uppfattning.

Jag vet att EU-kommissionen väntar sig att regeringen ska agera. Gör regeringen inte det är det bara en tidsfråga innan Sverige hamnar i EU-domstolen, där tydligen ministern är angelägen om att vi ska hamna.

Anf. 48 YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag vill också tacka arbetsmarknadsministern för svaret på Patrik Björcks interpellation.

Arbetsmarknadsministern undviker att prata om det som är det egentliga problemet. Hon säger i svaret att huvudregeln på svensk arbetsmarknad ska vara tillsvidareanställningar och att möjligheten till tidsbegränsade anställningar ska finnas för att täcka företagens behov av flexibilitet och som en bro in i arbetslivet. Om detta kan vi vara överens.

Men problemet är att det inte är så det fungerar i dag. Problemet är att det finns allt fler människor i vårt land som systematiskt och regelmässigt år efter år tvingas försörja sig på tillfälliga anställningar och som därmed saknar den nödvändiga förankringen på arbetsmarknaden, vilket förstås också hindrar många andra delar av livets utveckling.

Om vi tittar på ungdomarnas etableringsålder i vårt land, alltså den ålder vid vilken en tillräckligt stor del av en ungdomskull har en fast förankring på arbetsmarknaden, kan vi se att det har varit en dramatisk försämring av detta. Etableringsåldern har höjts väsentligt och är nu uppe i närmare 30 år, tror jag. Det är klart att en del av detta beror på att fler utbildar sig, och det är positivt, men en mycket stor andel av detta beror på att inte heller välutbildade ungdomar får fast förankring på arbetsmarknaden utan tvingas försörja sig år efter år på olika tillfälliga påhugg och osäkra anställningar.

Det här gör förstås att man inte har möjlighet att skaffa sig ett eget boende. Det gör att man inte vågar skaffa familj och att man inte kan förankra sig i samhället. Det är ett oerhört slöseri med de samhälleliga resurser som vi gemensamt har satsat på ungdomarnas utbildning.

Detta är naturligtvis ett oerhört stort problem för individen, men också för samhället.

Jag vill ställa en fråga till arbetsmarknadsministern. Anser arbetsmarknadsministern att vi har ett problem med att allt fler människor år efter år tvingas försörja sig på osäkra anställningar? Om svaret på den frågan är ja, tänker ministern då göra någonting åt det?

Anf. 49 HANIF BALI (M):

Herr talman! Det verkar som att Patrik Björck är emot visstidsanställningar. Det förvånar mig inte eftersom han, såvitt jag kan tolka det, också är emot deltidsanställningar enligt Socialdemokraternas utspel. Man är också emot lärlingsprovanställningar. Man är förmodligen emot alla privata anställningar, eller i alla fall dem som inte på något sätt är sanktionerade från Socialdemokraterna.

Socialdemokraterna har gått från ”alla ska med” till, i alla fall såvitt jag kan tolka från SSU:s senaste utspel om partiledningen, ”ingen ska med”.

Jag undrar faktiskt om det verkligen är er syn att arbetsgivare aktivt vill djävlas med ungdomarna? Eller är det så att matchningen på arbetsmarknaden inte har fungerat och att ungdomar inte har fått den arbetslivserfarenhet som behövs och inte har fått den utbildning som de behöver? Är det verkligen så att arbetsgivare aktivt bara vill hata människor och djävlas med dem?

Jag tycker att det är beklagligt att man försöker dra tillbaka den enda möjlighet som kanske finns i den rätt så tajta ekonomi som vi har för att

ungdomar ska få in en fot i arbetslivet och få lite arbetslivserfarenhet. Visstidsanställningar är otroligt viktiga.

Jag har en annan fråga. I fråga om Lavaldomen var vi måna om att skydda den svenska arbetslinjen i Europadomstolen. Varför ska vi inte vara redo att skydda den svenska linjen även här om att ge ungdomar en chans till visstidsanställningar?

Det finns inget som säger att detta kommer att gå till Europadomstolen. Det finns nämligen en princip i vår demokrati. Det känns lite dumt att vara den unga och nya och behöva informera om att man är oskyldig tills motsatsen är bevisad. Detsamma gäller här. Regeringen och arbetsmarknadsministern uppfattar att vi följer riktlinjerna. Det är Europakommissionen som inte gör en korrekt tolkning. Den som ska tolka lagen och direktiven är inte Europakommissionen utan Europadomstolen. Hitintills tycker jag att det är fantastiskt. Vi bör bevara visstidsanställningarna eftersom de är en bra chans för ungdomar att komma i arbete.

Anf. 50 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Sverige har genomgått en oerhört svår och allvarlig finanskris – jag tror inte att det har undgått någon – med en hög arbetslöshet som följd. Det är bekymmersamt, och det som regeringen till varje pris vill undvika är att det som hände på 90-talet händer även nu, det vill säga att tillväxten kommer att öka men att det inte kommer några nya jobb. Att många som slogs ut på 90-talet aldrig kom tillbaka är någonting som inte får hända igen.

Vi ser ljusningar. Företagen börjar successivt fylla sina orderblock. Vi ser att sysselsättningen har ökat med 85 000 personer under det senaste året. Men fortfarande är vi långt ifrån på den säkra sidan. Det är därför som företagen inte heller vågar tillsvidareanställa eftersom de inte riktigt vet hur utvecklingen ser ut, och det är fortfarande mycket som kan hända.

Som jag sade i mitt svar är tillsvidareanställningar grunden i arbetslivet. Men det är också någonting som regeringen inte kan, vill eller ska kommendera fram. Företagen måste avgöra vilka de har råd att anställa och på vilket sätt. Det var också skälet till att regeringen införde lagen om visstidsanställningar, ALVA-lagstiftningen.

Jag kan också påminna oppositionen om att den proposition som alliansregeringen lade fram i stora stycken hade sin bakgrund i den proposition som Socialdemokraterna lade fram, proposition 185 från 2005/06 om just tidsbegränsade anställningar. Då kallade man det för FRIVA-anställningar. Vi kallar detta för ALVA-anställningar. I propositionen från Socialdemokraterna kan man läsa att tidsbegränsade anställningar i många fall fyller en viktig funktion på arbetsmarknaden. De bygger en bro så att fler kommer in på arbetsmarknaden i stället för motsatsen.

Jag vill understryka det som jag tidigare sade om att kommissionen ännu inte har bedömt Sveriges svar. Man har tagit ganska lång tid på sig. Vi lämnade in svaret den 21 juni, och vi förväntar oss ett svar från kommissionen någon gång kring årsskiftet eller kanske någon gång in på nästa år. Den svenska regeringens svar är på tio sidor. Det är ganska omfattande, och vi vet ännu inte vad kommissionen kommer att svara.

Det finns flera motiv för regeringens ståndpunkter om att vi tror att vi uppfyller kommissionens krav när det gäller visstidsdirektivet. Låt mig

nämna några när det gäller regelverket kring tidsbegränsade anställningar. Det är bara lagligt med tidsbegränsade anställningar under fyra förutsättningar. Det gäller ALVA-anställningar, vikariat, säsongsarbete och anställningar för personer över 67 år. Det finns begränsningar i tid. En tidsbegränsad anställning övergår automatiskt i en tillsvidareanställning om man har varit anställd under två år under den senaste femårsperioden. Där har regeringen skärpt reglerna. Tidigare var det tre år under en femårsperiod.

Det finns också inneboende objektiva skäl för vikariat och säsongsanställningar. Man får inte använda vikariat om det inte är fråga om någon som vikarierar för någon annan. Man får inte hitta på, och man får inte stapla denna typ av visstidsanställningar på varandra.

Det finns regler om företrädesrätt till återanställning. Det finns straffregler. Vi har också en arbetsdomstol som ytterst kan pröva dessa fall.

I nuläget finns det alltså inget skäl att tro att regeringens besked till kommissionen skulle bryta mot visstidsdirektivet. Det finns för övrigt inget skäl för oss att gå till EU-domstolen. Vi får se vad kommissionen återkommer med för svar och analysera det. Där behöver Patrik Björck inte känna sig orolig. Syftet med dessa regler är att fler ska komma in på arbetsmarknaden. Det är förstås inte att vi ska hamna i domstol. Jag önskar att Socialdemokraterna också vill se att fler ungdomar, funktionshindrade och invandrare får lättare att komma in på arbetsmarknaden i stället för motsatsen.

Anf. 51 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret. Jag känner mig åtminstone trygg med att det är Hillevi Engström som är utsedd till arbetsmarknadsminister och inte Hanif Bali. Hillevi Engström vill i alla fall inte hamna i domstol. Det är åtminstone på rätt väg. Därmed kan jag hoppas att man också agerar. Men problemet är att man inte gör det.

Arbetsmarknadsministern säger att hon inte vet vad kommissionen svarar. Jag har precis läst upp svaret. Det är oerhört tydligt och entydigt. Kommissionen anser att denna avsaknad av tydlig övre tidsgräns innebär, som man säger i svaret, att ramavtalet inte uppfylls. Det är så tydligt som det kan bli.

Det svar som regeringen sedan har lämnat in efter detta påpekande från EU-kommissionen innehåller ingenting nytt i sak. Regeringens svar till EU-kommissionen innehåller ingenting nytt i sak. Det innebär att EU-kommissionens nästa åtgärd, om ingenting händer, kommer att vara att man konstaterar att fallet är sådant att svensk lagstiftning inte uppfyller EU-direktiven. Då kommer vi slutligen att hamna i domstol.

Om det nu är så att arbetsmarknadsministern är hederlig och övertygad om att det inte skulle vara någon rimlig väg att Sverige hamnar i domstol i denna fråga måste hon vidta någon åtgärd för att vi ska undvika det. Det var det som var frågan i min interpellation. Avser arbetsmarknadsministern att vidta någon sådan åtgärd? I svaret finns det inte tillstymmelse till något sådant svar. Då kommer arbetsmarknadsministern, oavsett om hon vill det eller inte, att hamna i EU-domstolen eftersom inget nytt i sak har påtalats av regeringen i det svar som EU-kommissionen har krävt in.

Herr talman! Dessutom är det lite intressant att jämföra regeringens agerande. Då kan man få lite olika motiv till att man gör på det sätt som man gör. Tidigare har regeringen varit mycket försiktig. När den svenska regeringen nu agerar med anledning av EU-kommissionens underrättelse om tidsbegränsade anställningar försvarar man med näbbar och klor rätten att stapla korta anställningar på varandra.

Men man kan jämföra med när kommissionen skickade en underrättelse om kravet att gästande tjänsteföretag ska ha en filial i Sverige eller en bosatt företrädare. Då agerade regeringen skyndsamt och tog bort kravet, trots att såväl myndigheter som Skatteverket, Bolagsverket och fackliga organisationer avrådde från det. Först i efterhand tillsattes en utredning för att se över vad som kunde träda i dess ställe.

Om man ska jämföra de olika åtgärderna ser man att när EU-kommissionen kommer med en underrättelse som försvagar de anställdas rättigheter och som försvagar de fackliga organisationerna är regeringen väldigt snabbt att omedelbart hänvisa till EU. När det gäller att försvaga de anställdas rättigheter gömmer regeringen sig bakom EU. Men om EU kommer med en underrättelse som vill stärka de anställdas rättigheter hittar regeringen alla undanflykter i världen för att inte uppfylla EU-kommissionens krav eller de direktiv som gäller.

Här kan man se en mycket tydlig tendens i regeringens hela politik. Regeringen säger sig värna den svenska modellen, men i sak och i handling gör den alltid allting för att förstöra den svenska modellen. Regeringen går emot sin egen övertygelse i ord när man gör detta i handling. När EU-kommissionen kritiserar den svenska modellen och det drabbar de anställda är regeringen snabb. Men om det ska skydda de anställda hittar regeringen alla möjligheter till undanflykter när det gäller att återställa den svenska modellen.

Anf. 52 YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Det är inte så att människor går år efter år i otrygga anställningsförhållanden för att de saknar kompetens, Hanif Bali. De kvinnor som år efter år hänvisas till olika vikariat och olika visstidsanställningar som staplas på varandra är kompetenta för sitt jobb. Det är inte det som är problemet.

Problemet är att man förvägrar dem den trygghet och den stabilitet det innebär att ha en tillsvidareanställning. Jag delar, som jag sade tidigare, synen i det som regeringen och arbetsmarknadsministern säger i sitt formella svar: Huvudregeln på svensk arbetsmarknad ska vara tillsvidareanställningar. Möjligheten till tidsbegränsade anställningar ska finnas. Den är värdefull för att klara företagets behov av flexibilitet och som en bro in i arbetslivet.

Men problemet är att vi också ser en utveckling där man använder alltmer uppluckrade regler för visstidsanställningar som ett sätt att kringgå denna huvudprincip. Människor lämnas i sticket för att år efter år försörja sig på olika visstidsanställningar, trots att de är fullt kompetenta för sitt jobb.

Man har ändå misstanken att regeringens politik har en systematik när det gäller att pressa tillbaka löntagarnas villkor och därmed också få en lönepress nedåt. Regeringen har även av andra anlagats för detta. Regeringen undviker att ta den aktuella arbetsmarknadspolitik när den mot

vad alla rådgivare säger väljer att inte satsa stort på arbetsmarknadsutbildning eller andra kvalificerade åtgärder för att komma åt arbetslösheten. I stället tror man att lösare eller osäkrare anställningsförhållanden är lösningen.

Nu har vi en utveckling med en uppåtgående konjunktur. Min fråga till arbetsmarknadsministern återstår: Är det inte oroväckande om man inte kan se att en ökad andel av anställningarna blir tillvisareanställningar? I stället ser man ett allt större problem med osäkra anställningar och allt fler människor som på det viset inte har en trygg försörjning.

Anf. 53 HANIF BALI (M):

Herr talman! Patrik Björck uttryckte glädje över att jag inte var arbetsmarknadsminister. Jag uttrycker glädje över att varken han eller Socialdemokraterna sitter i Regeringskansliet.

Som vanligt kommer ni, Patrik Björck, tillbaka till att arbetsmarknaden på något sätt skulle vara statisk. Det handlar om offentligt anställda. Inget är nytt. Småföretagarna existerar praktiskt taget inte. Det är en enorm risk för en småföretagare att anställa någon. Jag vet det själv från den tid då jag var 19 år, hade gått ut gymnasiet och startade eget. Det är klart att jag inte vågade anställa någon om jag visste att jag var tvungen att bära det enorma ansvar som det är att ha någon tillsvidareanställd.

Men det är också klart att om någon har jobbat tillräckligt länge för en arbetsgivare ska han eller hon ha rätt till tillsvidareanställning. Det är därför vi har skärpt lagen och sett till att man efter två års anställning under en femårsperiod har rätt till en tillsvidareanställning.

Därför kommer vi tillbaka till det som Ylva Johansson pratade om. Hon sade: De är visst kompetenta. Detta har ingenting med kompetens eller flexibilitet att göra. Det har att göra med att arbetsgivare är rent för djävliga människor!

Sedan drar hon upp en av de åtgärder som krävs – arbetskraftsutbildningar. Jag förstår inte logiken i det sammanhanget. Om kompetens eller erfarenhet inte är ett problem – varför ska vi då ha arbetskraftsutbildningar? Jag tycker att det är rätt rimligt att vi har en modell i Sverige där det finns något slags flexibilitet för företag och där ungdomar får in i alla fall en fot på arbetsmarknaden i stället för att som i Patrik Björcks samhälle stå med två fötter utanför arbetslivet.

Jag tycker att det är bra att ungdomar ges en chans att komma in i arbetslivet. Jag tycker att det är bra att Sverige jobbar, för Sverige mår bäst när Sverige jobbar.

Anf. 54 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Syftet med den reform om visstidsanställningar som vi diskuterar förtjänar att tas upp igen. Syftet är att fler människor ska kunna komma in på arbetsmarknaden – inte att fler ska slängas ut. Jag håller med Ylva Johansson i hennes synpunkt; i den bästa av världar är det bra om så många som möjligt har tillsvidareanställningar. Men det är en fråga för arbetsgivaren och parterna att besluta om.

Däremot är det viktigt för att fler ska komma in och att fler företag ska våga anställa att regeringen gör sitt yttersta på flera olika håll. Det handlar till exempel om att sänka arbetsgivaravgiften, att sänka trösklar-

na in och att ha en skola som fler barn och unga lämnar med godkända betyg och att de har en möjlighet att hävda sig på arbetsmarknaden.

Det skulle vara direkt kontraproduktivt att i dag, med den situation vi har på arbetsmarknaden, göra det ännu svårare för företag att våga anställa. Det skulle leda till att fler stod utanför. Jag vill att fler ska kunna komma in på arbetsmarknaden.

När det gäller Patrik Björck och kommissionens beslut får man intrycket att Patrik Björck har annan information än vad Regeringskansliet har fått. Vår information är nämligen att kommissionen nu överväger att analysera det svar på drygt tio sidor som den svenska regeringen skickade in i juni i år. Kommissionen kommer att återkomma. Då finns det två olika vägar att gå. Antingen kommer kommissionen att återkomma och säga att den lagstiftning vi har är okej eller så kommer den att gå vidare med ett motiverat yttrande.

I det senare fallet har Sverige två månader på sig att analysera, reagera och fundera på hur vi ska hantera den situation som i så fall skulle uppkomma. Jag har ingen ambition att driva ärendet till EU-domstolen. Den svenska regeringens ståndpunkt är att vår lagstiftning ska vara förenlig med gällande EU-rätt. Men den tolkas inte av kommissionen utan ytterst av domstolen.

Våra svenska arbetsmarknadsregler skiljer sig från de flesta andra EU-länders. Vi har en svensk modell med starka parter och kollektivavtal. Vi har en arbetsdomstol. Vi har en stark arbetsrätt. Det är sådana aspekter som kommissionen får väga in när den analyserar de regelverk som sammantaget gör att regeringen har ståndpunkten att visstidsanställningsreglerna är i överensstämmelse med visstidsdirektivet. Annars hade regeringen aldrig gått från ord till handling och genomfört reformen.

Jag tror också att vi ska erinra oss att vi är i en besvärlig situation. Företagen står nu i den situationen att de inte vågar tillsvidareanställa personer direkt. Det är också därför många går via bemanningsföretagen. Det är ett sätt att komma in på arbetsmarknaden som jag tycker är bra. Jag tycker egentligen inte att det finns någonting som vi ska göra för att förhindra att människor tar sig in på arbetsmarknaden, särskilt inte ungdomar, funktionshindrade med nedsatt arbetsförmåga och invandrare.

Min fråga till Patrik Björck är: Hur ser din lösning på problemet ut? Hur ska ni underlätta för företagen att våga och vilja anställa när ni i själva verket vill göra det dubbelt så dyrt att anställa ungdomar? Ni vill ju ta bort många av de förenklingar och regeländringar som den nuvarande regeringen har gjort. Om du har någon god idé som syftar till att fler kommer in och inte att fler åker ut får du gärna föreslå den.

Anf. 55 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! För ordningens skull är det viktigt att slå fast två saker: Sverige har en av EU:s högsta ungdomsarbetslösheter. Vi är bland de sämsta i EU på att ge ungdomar jobb. Sverige har också en av EU:s mest otrygga arbetsmarknader. Vi är alltså bland de sämsta i EU på att erbjuda en trygg arbetsmarknad.

Det här kanske hänger ihop. Det kanske finns ett samband mellan otryggheten och den höga ungdomsarbetslösheten. Det är enda sättet att tolka den situation som råder i dag.

Hade vi haft låg arbetslöshet och stor otrygghet kunde man möjligen ha dragit slutsatsen att regeringens politik lyckats. Men det är precis tvärtom. Det enda ni har lyckats med är att göra arbetsmarknaden otrygg. Ni har inte lyckats med att ge ungdomarna jobb. Det är viktigt att slå fast detta så att det inte sprids någon myt om den svenska arbetsmarknaden här i dag.

Herr talman! Jag beklagar att den svenska regeringen har valt att inte ta kommissionens formella underrättelse på allvar. Med tanke på att den normala effekten av en formell underrättelse är att den aktuella medlemsstaten vidtar åtgärder för att komma till rätta med de problem som kommissionen har påtalat är det anmärkningsvärt att den svenska regeringen redan från första stund offentligt avfärdade kommissionens analys av de svenska visstidsreglernas förenlighet med EU-rätten. Avfärdandet skedde innan den svenska regeringen rimligen hade haft tid för någon egentlig analys av kommissionens synpunkter.

Anf. 56 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! En av regeringens allra mest prioriterade frågor och den viktigaste utmaningen är att fler kommer i jobb. Alla som kan och vill arbeta ska få möjlighet att göra det, som jag brukar säga, till hundra procent av sin förmåga.

Vi måste göra en mängd olika saker. Vi måste stärka den svenska skolan. Alla barn och ungdomar måste lämna skolan med förutsättningarna att kunna ta sig in på den svenska arbetsmarknaden. Så är det inte i dag. Det kommer att ta tid innan omställningen är klar, inte minst med den nya gymnasieskolan och de andra kraven i grundskolan.

Vi ser att Sverige kommer ut ur krisen som en av de starkaste ekonomierna i Europa. Företagen har dock fortfarande svårigheter och vågar inte riktigt tro på konjunkturuppgången.

Vi ser ett Europa där många länder skär ned i välfärden. Storbritannien skär ned med en halv miljon anställda i välfärden. Skolor och sjukvård drabbas. I Sverige kan vi dock fortsätta att göra satsningar.

Min uppgift som arbetsmarknadsminister är att inte strunta i ett enda gott förslag som kan göra att framför allt våra ungdomar kommer in, att de som kommer från andra länder får en plats på arbetsmarknaden och att de som har funktionshinder får en möjlighet att jobba utifrån sin förmåga. Då kan vi inte säga att vi ska göra det svårare eller dyrare att anställa.

Jag lyssnar gärna på kloka förslag från parterna men att i detta läge minska företagets möjligheter att visstidsanställa när tillvaron är så osäker som den är skulle vara helt fel väg att gå. Jag hoppas dock att ännu fler kommer att få tillsvidareanställningar när vi har en tryggare och stabilare tillvaro. Det är målsättningen och grunden för anställningar på den svenska arbetsmarknaden. Jag tackar för debatten.

Överläggningen var härmed avslutad.

Föredrogs och bordlades åter

Socialförsäkringsutskottets utlåtande 2010/11:SfU5
Konstitutionsutskottets betänkande 2010/11:KU11
Finansutskottets betänkande 2010/11:FiU9
Socialförsäkringsutskottets betänkanden 2010/11:SfU3 och SfU4
Socialutskottets betänkande 2010/11:SoU2
Näringsutskottets betänkanden 2010/11:NU4 och NU5
Kulturutskottets betänkande 2010/11:KrU4

15 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Proposition
2010/11:34 Världlandsavtal för Europeiska centrumet för förebyggande
och kontroll av sjukdomar

Skatteutskottets betänkanden

2010/11:SkU3 Informationsutbytesavtal med Bahamas
2010/11:SkU4 Informationsutbytesavtal med Monaco
2010/11:SkU5 Informationsutbytesavtal med Saint Kitts och Nevis
2010/11:SkU7 Informationsutbytesavtal med St Vincent och Grenadi-
nerna
2010/11:SkU8 Ändring i dubbelbeskattningsavtalet mellan Sverige och
Luxemburg
2010/11:SkU9 Ändring i skatteavtalet mellan Sverige och Sydafrika

EU-dokument

KOM(2010)389 Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet,
rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Region-
kommittén Mot ett europeiskt område för trafiksäkerhet: politiska
riktlinjer för trafiksäkerhet 2011–2020
KOM(2010)579 Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet,
rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén, Regionkom-
mittén och Europeiska centralbanken En EU-ram för krishantering
inom finanssektorn
KOM(2010)629 Grönbok EU:s utvecklingspolitik till stöd för en socialt
integrerande tillväxt och en hållbar utveckling Att göra EU:s utveck-
lingspolitik effektivare
KOM(2010)662 Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om
förteckningen över resehandlingar som möjliggör passage av de yttre
gränserna och i vilka en visering kan införas samt om införandet av
en mekanism för upprättande av denna förteckning

Anmäldes att följande interpellationer framställdes

den 15 november

2010/11:55 Byggande av hyresrätter

av *Amineh Kakabaveh* (V)
till statsrådet Stefan Attefall (KD)

2010/11:56 Etiska krav på AP-fondernas placeringar

av *Ulla Andersson* (V)
till statsrådet Peter Norman (M)

2010/11:57 Järnväg till Kaunisvaara

av *Jonas Sjöstedt* (V)
till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

den 16 november

2010/11:58 Trängselskatt i Stockholm

av *Anders Ygeman* (S)
till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2010/11:59 Regeringens arbete med jämställdhetsfrågor

av *Ann-Christin Ahlberg* (S)
till statsrådet Nyamko Sabuni (FP)

2010/11:60 De rättsvårdande myndigheternas hantering av terroristhot

av *Maria Ferm* (MP)
till justitieminister Beatrice Ask (M)

2010/11:61 Registreringen av amatör- och bevarandesorter och utvecklingen av landsbygden

av *Suzanne Svensson* (S)
till landsbygdsminister Eskil Erlandsson (C)

2010/11:62 Service i hela landet

av *Lena Olsson* (V)
till statsrådet Peter Norman (M)

2010/11:63 Försvarets omsvängning i synen på vindkraft upp till fyra mil från militära flygplatser

av *Staffan Danielsson* (C)
till försvarsminister Sten Tolgfors (M)

2010/11:64 Sjöfartens spelregler

av *Sven-Erik Bucht* (S)
till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 23 november.

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 12 november

2010/11:68 Parkerandes rättssäkerhet

av *Lars Gustafsson* (KD)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

den 15 november

2010/11:69 Mottagning av nyanlända flyktingar

av *Isak From* (S)

till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)

2010/11:70 Tonnageskatt

av *Christina Oskarsson* (S)

till finansminister Anders Borg (M)

2010/11:71 Den framtida odlingen av lök och bönor i vårt land

av *Anders Åkesson* (C)

till miljöminister Andreas Carlgren (C)

Fråga 2010/11:68 redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 16 november.

Frågorna 2010/11:69–71 redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 23 november.

18 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 15 november

2010/11:49 Människohandel

av *Carina Hägg* (S)

till statsrådet Nyamko Sabuni (FP)

2010/11:50 Handlingsplan mot mäns våld mot kvinnor

av *Carina Hägg* (S)

till statsrådet Nyamko Sabuni (FP)

den 16 november

2010/11:41 Prövning av den burmesiska juntan i Internationella brottmålsdomstolen (ICC)

av *Olle Thorell* (S)

till utrikesminister Carl Bildt (M)

2010/11:44 Hästnäringen och situationen för unga kvinnor

av *Carina Adolfsson Elgestam* (S)

till landsbygdsminister Eskil Erlandsson (C)

Prot. 2010/11:15
16 november

2010/11:45 Religiösa minoriteter i Irak

av *Robert Halef* (KD)

till utrikesminister Carl Bildt (M)

2010/11:51 Dödsstraff i Libyen

av *Carina Hägg* (S)

till utrikesminister Carl Bildt (M)

2010/11:53 Frizon för de kristna i Irak

av *Yilmaz Kerimo* (S)

till utrikesminister Carl Bildt (M)

2010/11:57 Utredning om värdmödraskap

av *Gunvor G Ericson* (MP)

till socialminister Göran Hägglund (KD)

2010/11:63 Umeå hamn och utebliven järnvägssatsning

av *Jonas Sjöstedt* (V)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2010/11:68 Parkerandes rättssäkerhet

av *Lars Gustafsson* (KD)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 23 november.

19 § Kammaren åtskildes kl. 15.53.

Förhandlingarna leddes av andre vice talmannen.

Vid protokollet

KARI HASSELBERG

/Eva-Lena Ekman

1 §	Justering av protokoll.....	1
2 §	Anmälan om kompletteringsval till utbildningsutskottet.....	1
3 §	Ledighet	1
4 §	Meddelande om frågestund.....	1
5 §	Återkallelse av motionär på motioner.....	2
6 §	Anmälan om inkomna uppteckningar från EU-nämndssammanträden	2
7 §	Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen.....	2
8 §	Svar på interpellation 2010/11:27 om illegala vapen	2
	Anf. 1 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	2
	Anf. 2 LEIF JAKOBSSON (S).....	3
	Anf. 3 SVEN-ERIK BUCHT (S)	4
	Anf. 4 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	4
	Anf. 5 LEIF JAKOBSSON (S).....	5
	Anf. 6 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	6
	Anf. 7 LEIF JAKOBSSON (S).....	7
	Anf. 8 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	8
9 §	Svar på interpellation 2010/11:43 om polisingripanden vid misstänkt terrorism	9
	Anf. 9 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	9
	Anf. 10 LENA OLSSON (V)	9
	Anf. 11 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	10
	Anf. 12 LENA OLSSON (V)	11
	Anf. 13 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	12
	Anf. 14 LENA OLSSON (V)	12
	Anf. 15 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	13
10 §	Svar på interpellation 2010/11:18 om uppföljning av de utförsäkrades situation	13
	Anf. 16 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M).....	13
	Anf. 17 MONICA GREEN (S).....	13
	Anf. 18 ANDERS W JONSSON (C)	14
	Anf. 19 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M).....	15
	Anf. 20 MONICA GREEN (S).....	16
	Anf. 21 ANDERS W JONSSON (C)	17
	Anf. 22 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M).....	18
	Anf. 23 MONICA GREEN (S).....	18
11 §	Svar på interpellation 2010/11:19 om rätten till telefon i hela Sverige.....	19
	Anf. 24 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	19
	Anf. 25 PETER HULTQVIST (S)	20
	Anf. 26 ISAK FROM (S)	20
	Anf. 27 SVEN-ERIK BUCHT (S)	21
	Anf. 28 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	22
	Anf. 29 PETER HULTQVIST (S)	23

Anf. 30 ISAK FROM (S).....	24
Anf. 31 SVEN-ERIK BUCHT (S).....	25
Anf. 32 KARIN NILSSON (C).....	25
Anf. 33 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	26
Anf. 34 PETER HULTQVIST (S).....	27
Anf. 35 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	27
12 § Svar på interpellation 2010/11:25 om den digitala klyftan	28
Anf. 36 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	28
Anf. 37 MONICA GREEN (S).....	29
Anf. 38 ELIZA ROSZKOWSKA ÖBERG (M).....	30
Anf. 39 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	31
Anf. 40 MONICA GREEN (S).....	32
Anf. 41 ELIZA ROSZKOWSKA ÖBERG (M).....	33
Anf. 42 HANIF BALI (M).....	33
Anf. 43 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	34
Anf. 44 MONICA GREEN (S).....	35
Anf. 45 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	35
13 § Svar på interpellation 2010/11:17 om svenska regler om korta anställningar och EU-rätten	36
Anf. 46 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	36
Anf. 47 PATRIK BJÖRCK (S).....	36
Anf. 48 YLVA JOHANSSON (S).....	38
Anf. 49 HANIF BALI (M).....	38
Anf. 50 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	39
Anf. 51 PATRIK BJÖRCK (S).....	40
Anf. 52 YLVA JOHANSSON (S).....	41
Anf. 53 HANIF BALI (M).....	42
Anf. 54 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	42
Anf. 55 PATRIK BJÖRCK (S).....	43
Anf. 56 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	44
14 § Förnyad bordläggning.....	45
15 § Bordläggning.....	45
16 § Anmälan om interpellationer	46
17 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	47
18 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	47
19 § Kammaren åtskildes kl. 15.53.	48

